Nr. 53 (15.143).
Ч. 53 (15.143).

Lwów, czwartek 9. marca 1939.
Львів, четвер 9. березня 1939.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Rok LX.
Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

У середу буде визначений речинець скликання сойму Карпатсько. України

МІНІСТР СТЕПАН КЛОЧУРАК І Д-Р ЮЛІЯН БРЯЩАЙКО У ПРАЗІ.

ПРАГА. КУП. 7. III. Премієр центрального уряду д-р Рудольф Беран прийняв сьогодні в 11-ій годині рано на авдієнції новоіменованого міністра уряду Карпатської України **Степана Клочурака.** Безпосередньо після того премієр Беран прийняв також д-ра **Юліяна Брящайка,** голову українсько-мадярської делімітаційної комісії.

Розмова з міністром Клочураком і д-ром Брящайком, спеціяльно висланим делегатом уряду Карпатської України, тривала коло дві години. Вони оба інформували про хід конференції премієра Карпатської України, з яким були у постійнім контакті. В 16-тій годині вони оба разом відвідали щераз премієра Берана, з яким обговорили найважніші справи, що торкаються Карпатської України.

В год. 17-ій міністр Клочурак склав на руки президента д-ра Гахи присягу в українській мові, а потім був на спеціяльній конференції у президента. Розмова відбулася в сердечному тоні. Потім міністр Клочурак був ще раз у премієра Берана. В часі розмови порушено фінансові і господарські питання. М. ін. порушено також справу скликання сойму. **Речинець скликання сойму буде завтра дефінітивно вирішений.**

Після того мін. Клочурак і д-р Брящайко відвідали президію уряду. Завтра вони мають обговорити ще з міністрами центрального уряду питання, що торкається уряду Карпатської України.

Відкриття сойму 12. березня.

ХУСТ. КУП. Велике число закордонних журналістів, що зїхалися до Хусту, чекає на відкриття сойму. Сойм буде скликаний у неділю 12-го березня на перше засідання. Друге засідання відбудеться у другій половині березня.

Мадярська пропаґанда проти Карпатської України не припинюється.

ЩО ПРЕМІЄР ВОЛОШИН ЗАЯВИВ ЖУРНАЛІСТАМ?

ХУСТ. УПС. У розмові з кореспондентами преси премієр Волошин сказав, що уряд Карпатської України намагається відтяжити адміністрацію. У тісному звязку з цим стоїть справа чеських урядовців, яких три тисячі уряд Карпатської України відставить Празі. З Карпатської України нераз призначували видатки на чеських урядовців, які зовсім не знаходилися на території Карпатської України, що було неправним обтяженням буджету Карпатської України.

Дальше говорив премієр про завдання сойму Карпатської України. Перше завдання — це привести до порядку фінанси, далі упорядкувати справи шкільництва й господарства. Відповідні закони вже у підготові. Сойм відкриє премієр Волошин. В ньому створять пять комісій: правничу, культурну, господарську, соціяльну й оборони держави.

Вкінці премієр Волошин заявив, що мадярська пропаґанда проти Карпатської України не припиняється й уряд мусітиме внести відповідний демарш у Будапешті. Тимчасом журналісти мали нагоду переконатися, що в цілій Карпатській Україні панує лад і порядок.

Наради у справі кооперації

У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ПРАГА. КУП. В останньому часі відбулися в міністерстві хліборобства у Празі наради у справі кооперації в Карпатській Україні. Наради відбулися під головуванням міністерського радника д-ра Мартінка. З української сторони в нарадах брали участь інж. Романюк, п. Лацанич, радник Барта і дир. Лавришин.

ТУРИСТИЧНІ СПРАВИ.

ХУСТ. КУП. В Рахові відбудуться наради представників кол зацікавлених у справах туристики в Карпатській Україні. У звязку з цим приїхала туди група з 29 осіб.

—o—

ЗАКІНЧИЛАСЯ ПЕРША СЕСІЯ СЛОВАЦЬКОГО СОЙМУ.

БРАТИСЛАВА. КУП. Президент республики д-р Гаха підписав декрет, згідно з постановою якого 7-го березня ц. р. закінчилася перша сесія словацького сойму. Чергова сесія почнеться 14-го березня.

Прага хотіла узалежнити від себе Хуст.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА НІКОЛИ НЕ ПІДЕ НА ТАКІ ПРОПОЗИЦІЇ.

ВІДЕНЬ. УПС. Вістка про призначення Степана Клочурака міністром в уряді Карпатської України зродила думку, що вкінці Прага здійснила бажання людности Карпатської України і третім міністром Карпатської України став українець, заслужений громадянський і військовий діяч. Тим прикріша була правда, що секретаря Клочурака іменовано на місце мін. Юліяна Ревая, при чому ген. Прхаля надалі залишився у складі карпатоукраїнського уряду.

Цей крок Праги зовсім незрозумілий для українців і напевно не причиниться до поправи відносин між чехами й українцями. Чи празький центральний уряд повернув на шлях екстермінаційної політики Бенеша у відношенні до українців?

Про цю справу широко пише німецька преса під ріжними наголовками, як: „Гострий конфлікт між Прагою і Хустом", „Міністра Ревая несподівано відкликано" і т. д. Читаємо там, що цей крок чехи мотивують тим, що між мін. Реваєм і ґен. Прхалею минулого тижня прийшло до гострого непорозуміння у справі конституційного закону. Ще заки прийшов відомий декрет президента премієр Волошин прийняв представників преси, яким вияснював справу недобору Карпатської України і справу домагань Праги узалежнити від себе Хуст. Але Карпатська Україна ніколи не погодиться на такі пропозиції.

Коли виберуть президента Франції.

ПАРИЖ. ПАТ. По вечірніх розмовах Даляділє з Еріо в кулюарах обох палат здогадуються, що дату вибору президента назначать на 4-го або 5-го квітня, не на 6-го, як досі міркували. Посли й сенатори коло 18-го березня розїдуться на вакації і обі палати не будуть радити в часі подорожі президента Лебрена до Льондону. Парлямент почне знову працю 28-го березня.

Інформаційна нарада в міністерстві комунікації.

ХУСТ. КУП. Міністерство комунікації Карпатської України скличе в найближчих днях до Хусту інформаційну нараду для зацікавлених торговців, ремісників і промисловців, на якій поінформує їх про умовини транспортів, тарифи і т. п.

„Охорона зверхніх і внутрішніх інтересів республики".

ПРАГА. ПАТ. Згідно з комунікатом, що його подала у вівторок чеська радіовисильня, переведена в понеділок реконструкція карпаторуського уряду мала на меті охорону зверхніх та внутрішніх політичних інтересів республики.

ПО КОНФІСКАТІ НАКЛАД

Nr. 53 (15.143). Lwów, czwartek 9. marca 1939. Rok LX.
Ч. 53 (15.143). Львів, четвер 9. березня 1939. Рік LX.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) 5.00 зол.
чвертьрічно 15.00 „
піврічно 30.00 „
річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

У середу буде визначений речинець скликання сойму Карпатської України

МІНІСТР СТЕПАН КЛОЧУРАК І Д-Р ЮЛІЯН БРЯЩАЙКО У ПРАЗІ.

ПРАГА. КУП. 7. III. Премієр центрального уряду д-р Рудольф Беран прийняв сьогодні в 11-ій годині рано на авдієнції новоіменованого міністра уряду Карпатської України **Степана Клочурака.** Безпосередньо після того премієр Беран прийняв також д-ра **Юліяна Брящайка,** голову українсько-мадярської делімітаційної комісії.

Розмова з міністром Клочураком і д-ром Брящайком, спеціяльно висланим делеґатом уряду Карпатської України, тривала коло дві години. Вони оба інформували про хід конференції премієра Карпатської України, з яким були у постійнім контакті. В 16-тій годині вони оба разом відвідали щераз премієра Берана, з яким обговорили найважніші справи, що торкаються Карпатської України.

В год. 17-ій міністр Клочурак склав на руки президента д-ра Гахи присягу в українській мові, а потім був на спеціяльній конференції у президента. Розмова відбулася в сердечному тоні. Потім міністр Клочурак був ще раз у премієра Берана. В часі розмови порушено фінансові і господарські питання. М. ін. порушено також справу скликання сойму. **Речинець скликання сойму буде завтра дефінітивно вирішений.**

Після того мін. Клочурак і д-р Брящайко відвідали президію уряду. Завтра вони мають обговорити ще з міністрами центрального уряду питання, що торкається уряду Карпатської України.

Відкриття сойму 12. березня.

ХУСТ. КУП. Велике число закордонних журналістів, що зїхалися до Хусту, чекає на відкриття сойму. Сойм буде скликаний у неділю 12-го березня на перше засідання. Друге засідання відбудеться у другій половині березня.

Мадярська пропаґанда проти Карпатської України не припиняється.

ЩО ПРЕМІЄР ВОЛОШИН ЗАЯВИВ ЖУРНАЛІСТАМ?

ХУСТ. УПС. У розмові з кореспондентами преси премієр Волошин сказав, що уряд Карпатської України намагається відтяжити адміністрацію. У тісному звязку з цим стоїть справа чеських урядовців, яких три тисячі уряд Карпатської України відставить Празі. З Карпатської України нераз призначували видатки на чеських урядовців, які зовсім не знаходилися на території Карпатської України, що було неправним обтяженням буджету Карпатської України.

Дальше говорив премієр про завдання сойму Карпатської України. Перше завдання — це привести до порядку фінанси, далі упорядкувати справи шкільництва й господарства. Відповідні закони вже у підготові. Сойм відкриє премієр Волошин. В ньому створять пять комісій: правничу, культурну, господарську, соціяльну й оборони держави.

Вкінці премієр Волошин заявив, що мадярська пропаґанда проти Карпатської України не припиняється й уряд мусітиме внести відповідний демарш у Будапešті. Тимчасом журналісти мали нагоду переконатися, що в цілій Карпатській Україні панує лад і порядок.

Наради у справі кооперації

У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ПРАГА. КУП. В останньому часі відбулися в міністерстві хліборобства у Празі наради у справі кооперації в Карпатській Україні. Наради відбулися під головуванням міністерського радника д-ра Мартінка. З української сторони в нарадах брали участь інж. Романюк, п. Лацанич, радник Барта і дир. Лавришин.

ТУРИСТИЧНІ СПРАВИ.

ХУСТ. КУП. В Рахові відбудуться наради представників кол заінтересованих у справах туристики в Карпатській Україні. У звязку з цим приїхала туди група з 29 осіб.

—о—

ЗАКІНЧИЛАСЯ ПЕРША СЕСІЯ СЛОВАЦЬКОГО СОЙМУ.

БРАТИСЛАВА. КУП. Президент республіки д-р Гаха підписав декрет, згідно з постановою якого 7-го березня ц. р. закінчилася перша сесія словацького сойму. Чергова сесія почнеться 14-го березня.

Прага хотіла узалежнити від себе Хуст.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА НІКОЛИ НЕ ПІДЕ НА ТАКІ ПРОПОЗИЦІЇ.

ВІДЕНЬ. УПС. Вістка про призначення Степана Клочурака міністром в уряді Карпатської України зродила думку, що вкінці Прага здійснила бажання людности Карпатської України і третім міністром Карпатської України став українець, заслужений громадянський і військовий діяч. Тим прикріша була правда, що секретаря Клочурака іменовано на місце мін. Юліяна Ревая, при чому ген. Прхаля надалі залишився у складі карпатоукраїнського уряду.

Цей крок Праги зовсім незрозумілий для українців і напевно не причиниться до направи відносин між чехами й українцями. Чи празький центральний уряд повернув на шлях екстермінаційної політики Бенеша у відношенні до українців?

Про цю справу широко пише німецька преса під ріжними наголовками, як: „Гострий конфлікт між Прагою і Хустом", „Міністра Ревая несподівано відкликано" і т. д. Читаємо там, що цей крок чехи мотивують тим, що між мін. Реваєм і ген. Прхалею минулого тижня прийшло до гострого непорозуміння у справі конституційного закону. Ще заки прийшов відомий декрет президента премієр Волошин прийняв представників преси, яким виясняв справу недобору Карпатської України і справу домагань Праги узалежнити від себе Хуст. Але Карпатська Україна ніколи не погодиться на такі пропозиції.

Коли виберуть президента Франції.

ПАРИЖ. ПАТ. По вечірніх розмовах Даляділє з Еріо в кулюарах обох палат здогадуються, що дату вибору президента назначать на 4-го або 5-го квітня, не на 6-го, як досі міркували. Посли й сенатори коло 18-го березня розїдуться на вакації і обі палати не будуть радити в часі подорожі президента Лебрена до Льондону. Парлямент почне знову працю 28-го березня.

Інформаційна нарада в міністерстві комунікації.

ХУСТ. КУП. Міністерство комунікації Карпатської України скличе в найближчих днях до Хусту інформаційну нараду для заінтересованих торговців, ремісників і промисловців, на якій поінформує їх про умовини транспортів, тарифи і т. п.

„Охорона зверхніх і внутрішніх інтересів республіки".

ПРАГА. ПАТ. Згідно з комунікатом, що його подала у вівторок чеська радіовисильня, переведена в понеділок реконструкція карпаторуського уряду мала на меті охорону зверхніх та внутрішніх політичних інтересів республики.

„Культурне суперництво“ у світлі фактів.

Львів, 7. березня 1939.

Здається, що це була остання заява Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних Організацій програмового характеру, в якій та організація зясовувала своє становище до української справи у Польщі. Це була єдина спроба СППСО схопити бодай трохи поважно проблему польсько-українських відносин — у теорії. Ця теорія казала вправді про примат польського елементу, як господаря краю та вирішного політичного чинника, а проте допускала „свобідне суперництво“ обох народів у ділянках культури й господарства. Маємо ще у живій памяті полеміку, яка тоді з приводу тої заяви велась у польській та українській пресі. Самі ми виступили рішуче проти тенденції зіштовхувати українців, які є тут споконвічним автохтонним народом і на великій суцільній території у польській державі творять етнічну більшість, — до ролі субльокаторів, які не мають співвирішного голосу у справах, які торкаються їх та їхнього краю. Тільки мимоходом згадаємо, що та дивна ексклюзивна теза про „єдиного господаря“ стала у міжчасі панівною і навіть недавно найшла собі місце у заяві полк. Венди, що формулював національну програму ОЗОН-у.

Але під тезою про культурне й господарське суперництво ми підписувались обома руками. Звертали тільки увагу, що таке чесне суперництво можливе лише при двох передумовах: 1) коли уряд та всі офіціяльні чинники стануть супроти обох народів, польського й українського, на надрядному становищі і не будуть безпосередньо й активно анґажуватись у громадську акцію, залишаючи її цілком ініціятиві, енерґії та хистові обох громадянств, і 2) коли ані поляки ані українці не схотять свого культурного й господарського стану збільшувати коштом істнуючих культурно-господарських здобутків другої сторони. Ми висловили глибокий сумнів, чи взагалі можливе таке суперництво тоді, коли ті обидві передумови не тільки не респектовані, але — навпаки — все можливе діється, щоб реалізувати їх антитезу: найкращим покажчиком є доля українського шкільництва від народнього аж по університетські катедри включно, та вимога „усполечнення“ бюрократичного апарату, яка у практиці дає такі наслідки, що самі керманичі краєвої воєвідської і повітової державної адміністрації дають ініціятиву, стають на чолі ділових комітетів та безпосередньо реалізують ті культурні й господарські польські національні імпрези, які повинні бути предметом діяльности, активности й жертвенности виключно тільки польських громадянських кол. Очевидно, що при заанґажуванні цілого державного апарату по стороні тільки одної національної ґрупи громадян — ніяка інша ґрупа не має можливостей дотримувати кроку у культурно-господарському суперництві.

Недовгий календарний час, що минув від появи тієї декларації Секретаріяту Порозуміння, але його аж надто досить, щоб оті слова про „свобідне суперництво“ подабали на тлі нинішньої польсько-української дійсности на декламацію з праісторичної доби. Секретаріят Порозуміння Польських Суспільних Орґанізацій це орґанізація всіх активних польських громадських сил у Галичині, які найшли спільну мову саме на ґрунті протиукраїнських настроїв і протиукраїнської акції, отже сил найбільш ексклюсивних. СППСО сам почував себе таким авторитетним представником всього зорґанізованого польського національного масиву у Галичині, що квестіонував навіть права уряду вирішувати польсько-українську проблему без його відома й апробати, ба навіть виключно собі приписував це право. Здавалось би, що коли та орґанізація є виразником та орґанізатором польської вулиці в широкому розумінні цього слова, то вона на тій вулиці має голос. Здавалось би теж, що проголошуючи своє програмове кредо та орґанізація повинна дбати, щоб триматися його і самій не дискредитувати його. Тимчасом ми були і безупинно далі є свідками активної польської громадської акції напр. проти „Маслосоюзу“, акції, веденої всіми можливими способами: від пашквільних та нацьковуючих статтей у пресі аж до виставлювання пікет перед крамницями „Маслосоюзу“ у передріздвяні дні. Як відомо, „Маслосоюз“ — як узагалі українська кооперація — ні на одну йоту не зменшив і не зменшує польського господарського стану посідання і взагалі на той стан посідання не посягає: орґанізує українських продуцентів молочних продуктів та хоронить їх перед визиском жидівського посередника, даючи одночасно споживачеві ґарантію високої якости товару й усіх санітарних вимог. Типовий приклад ініціятивности та активности українського громадянського елементу у праці над господарським піднесенням українського національного колективу та з пожитком для всього населення краю, для економічного стану цілої краєвої території. Чи ті всі пп. Ґрабські, які підписували заяву про „свобідну культурно-господарську конкуренцію“ подумали колинебудь, що активна боротьба з українською кооперацією, з українським приватним купецтвом та ремісництвом це глум над гаслом „конкуренції“, що його вони самі проголосили?!

В останніх днях маємо ось такі квітки з ділянки того „суперництва“ у царині культури: Міський Театр у Львові чи пак міська управа вперше цього року відмовили салю Великого Театру на концерт, що його уладжувала „Просвіта“ й інші українські культурні та господарські установи з нагоди 125-их роковин народин Т. Шевченка. Мало того: прийшлося вживати теж ріжних заходів, щоб перебороти такі шикани, як спроба внеможливити орхестрі Львівської Фільгармонії взяти участь у концерті і т. п. Здається, що при всіх найпатріотичніших маніфестаціях польського характеру Львова — ніодин поляк не стане заперечувати, що мешканці Львова складаються з трьох національних ґруп та що кількадесять тисяч українців м. Львова таки має якесь право винаймати за гроші салю того театру, на який вони, своїми грішми, причиняються до величезних щорічних міських субвенцій, що поринають мов у діравий мішок. Українці ніколи цього права не надуживали, ніколи не користали з салі міського театру для ніякої імпрези, яка не мала б суто культурницького та мистецького аполітичного характеру. Цього року, видно, під поняття „нельояльної“ або щонайменше небажаної імпрези підпав уже й Шевченківський концерт, який мусів відбутися у салі одного з кінотеатрів.

Товариство Прихильників Музею НТШ підготовило виставу лемківського фолькльору. Вистава мала відбутися у салях Музею НТШ і мала становити наче продовження циклю етноґрафічних вистав, започаткованих мин. року виставою Полісся. Городське Староство заборонило виставу з уваги на „небезпеку для прилюдного спокою“. Фолькльор, Наукове Товариство, Музей, публика, яка відвідує музеї, фахові катальоґи й фахові рецензенти — та острах за безпеку прилюдного спокою! Реєструємо сам факт і питаємо: яка обективна можливість вести культурне суперництво з польським народом, коли вистава українського фолькльору з одної частини краю викликує заборону адміністраційної влади?!

Врешті третій приклад. Ось у недільному числі „Слова Народового“ вичитали ми пламенну статтю-поклик проти... українських фільм, чи — вірніше — проти перших спроб творити українську фільму. Вже сам наголовок статті: „Наступ української фільми“ та товстий друк, яким зложена вся стаття — знаменний для того панікерського настрою, в якому живуть гурра-патріоти зі „Слова Народового“. Жаль, що нема законних приписів узагалі внеможливити українцям щонебудь фільмувати, та рішучий заклик, щоб польське громадянство не допустило до висвітлювання якихнебудь українських фільм — це знаменний доказ зоольоґічного фанатизму, який проявляється у ненависті до всього українства, у першу чергу саме до української культури! Адже така українська фільма, яку недавно склали (пропаґанда кооперативної ідеї) чи яку думають внедовзі реалізувати (розкопки у Крилосі, повязані зі сценарієм з тематикою часів Ярослава Осьмомисла), — це наскрізь культурна імпреза, хемічно випрана з якихнебудь політичних моментів, призначена виключно для українців, без жадних загроз ані для польського культурного стану посідання, ані для польської фільми.

Але українські господарські установи та культурні імпрези, українська культура та українська економіка безумовно скріплюють українську національну свідомість, безумовно роблять український масив відпорнішим на денаціоналізацію. І тут „собака зарита“. Річ не йде про суприматію ані про рівність культур та економічних спроможностей громадянства. Річ не йде про „перегони праці й ініціятиви“, про які час до часу чуємо палкі високопарні слова. Річ іде про те, щоб недопускати до нічого, що може скріпити сам український етнос.

Чи при такому підході взагалі можливо казати про „суперництво“?! Де тут взагалі місце для суперництва? Ясна річ, що фраза про „свобідне суперництво“ у ділянці культури й економіки була фразою тільки на показ, відразу нещирою, при практичному підході польської сторони невикональною. Польське громадянство признає тільки польську культуру, польську економіку, не бажаючи признавати істнування поруч себе будьякої іншої культури і її цінностей. Звідси і спроби параліжувати українську ініціятиву та українську діяльність на полі культури. Ті спроби можуть, очевидно, принести українцям багато прикрощів, навіть чимало втрат. Але вони цілком безвиглядні і вся енерґія, витрачувана на них, цілком зайва тому, бо головна ціль, для якої вони призначені — ослабити український національний потенціял, ослабити українську етнічну відпорність — абсолютно недосяжна. Хто вірить, що спутуванням свобідного вияву української культури добуде політичні користи, той робить трагічну помилку.

Радість і сльози о. проф. Барґа...

Новий цикль „малопольських“ відчитів у Варшаві. — Від проф. Ромера до Щепця і Тонця. — Непристойна атака на польських прометеїстів. — „Як гуцули цілувалися з ґенералами, про холодну воду на розшалілі українофільські лоби“ та інші кумедії.

Варшава, 4. березня.

Минулі два тижні перейшли знов під гаслом посиленої протиукраїнської пропаґанди на варшавському терені. В ріжних політичних осередках і під ріжними вивісками відбулися нові польські відчити з українською тематикою, що їх на тлі останніх півурядових енунціяцій засадничого характеру слід уважати щонайменше за симптоматичні.

До Варшави приїжджають вже не тільки розгнівані професори і голови всяких товариств. Оце на недавніх зборах варшавського „Кола львовян і приятелів Львова“ виступали з відчитами на тему загибелі польщини у Сх. Галичині м. і. п. Вайда (популярний Щепцьо із львівського Радія) та сен. Потворовський.

На ці збори прибуло, зрозуміло, дуже багато публики і п. Щепцьо мав нагоду заблиснути цілим своїм талантом у новій царині на цей раз дуже поважній — політичній. Він доказував:

1) Що поляки у Сх. Галичині не бажають сентиментів Варшави, лише „доцільної помочі“...

2) Що обі назви — „Малопольска Всходня“ і „Україна“ для Сх. Галичини неправильні, бо найкраще вживати назви „Земя Червеньска“, що має походити від червоної крови, яку пролили діди і прадіди п. Щепця в обороні своїх іммунітетів. Дуже цікава „наукова“ теорія про похо[дження] того історичного терміну.

27. лютого ц. р. говорив про Сх. Галич[ину] у відомому клюбі „Зеспул“ дир. Кржичковськ[ий] ... шеф кабінету міністра Понятовського. На ... відчит прибуло багато представників прес[и] ... очікувала якоїсь заяви на тему останнього ... ступу міністра рільництва у Тернополі та на ... ді „Севу“.

Зацікавлених зустріло повне розчару[вання]. Дир. Кржичковський присвятив свій виклад ... ключно економічним справам, що ... при іншій нагоді.

*

Багато шуму наробила у Варшаві поява ... вої книжки п. Романа Кноля, одного з ... начніших польських післятравневих ... тів, б. посла у Берліні й Римі п. з. „Уваги ... польську політику 1939“.

Є це книжка, повна цікавих, але й ... тичних виводів, поданих подекуди в ... вій формі. Автор підсуває свої тези ... як матеріял до дискусії, але як остато[чні] ... сновки.

І так нпр. заявляє п. Кноль, що Галич[ина] ... польська частина Волині мусять бути ... польські — але не показує шляхів ...

„Культурне суперництво“ у світлі фактів.

Львів, 7. березня 1939.

Здається, що це була остання заява Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних Організацій програмового характеру, в якій та організація зясовувала своє становище до української справи у Польщі. Це була єдина спроба СППСО схопити бодай трохи поважно проблему польсько-українських відносин — у теорії. Ця теорія казала вправді про примат польського елементу, як господаря краю та вирішного політичного чинника, а проте допускала „свобідне суперництво“ обох народів у ділянках культури й господарства. Маємо ще у живій памяті полеміку, яка тоді з приводу тої заяви велась у польській та українській пресі. Самі ми виступили рішуче проти тенденції зіштовхувати українців, які є тут споконвічним автохтонним народом і на великій суцільній території у польській державі творять етнічну більшість, — до ролі субльокаторів, які не мають співвирішного голосу у справах, які торкаються їх та їхнього краю. Тільки мимоходом згадаємо, що та дивна ексклюзивна теза про „єдиного господаря“ стала у міжчасі панівною і навіть недавно найшла собі місце у заяві полк. Венди, що формулював національну програму ОЗОН-у.

тів та хоронить їх перед визиском жидівського посередника, даючи одночасно споживачеві ґарантію високої якости товару й усіх санітарних вимог. Типовий приклад ініціятивности та активности українського громадянського елементу у праці над господарським піднесенням українського національного колективу та з пожитком для всього населення краю, для економічного стану цілої краєвої території. Чи ті всі пп. Грабські, які підписували заяву про „свобідну культурно-господарську конкуренцію“ подумали колинебудь, що активна боротьба з українською кооперацією, з українським приватним купецтвом та ремісництвом це глум над гаслом „конкуренції“, що його вони самі проголосили?!

В останніх днях маємо ось такі квітки з ділянки того „суперництва“ у царині культури: Міський Театр у Львові чи пак міська управа вперше цього року відмовили салю Великого Театру на концерт, що його уладжувала „Просвіта“ й інші українські культурні та господарські установи з нагоди 125-их роковин народин Т. Шевченка. Мало того: прийшлося вживати теж ріжних заходів, щоб перебороти такі шикани, як спроба внеможливити орхестрі Львівської Фільгармонії взяти участь у концерті і т. п. Здається, що при всіх найпатріотичніших маніфестаціях польського характеру Львова — ніодин поляк не стане заперечувати, що мешканці Львова складаються з трьох національних ґруп та що кількадесять тисяч українців м. Львова таки має якесь право винаймати за гроші салю того театру, на який вони, своїми грішми, причинюються до величезних щорічних міських субвенцій, що поринають мов у діравий мішок. Українці ніколи цього права не надуживали, ніколи не користали з салі міського театру для ніякої імпрези, яка не мала б суто культурницького та мистецького аполітичного характеру. Цього року, видно, під поняття „нельояльної“ або щонайменше небажаної імпрези підпав уже й Шевченківський концерт, який мусів відбутися у салі одного з кінотеатрів.

Врешті третій приклад. Ось у недільному числі „Слова Народового“ вичитали ми полуменну статтю-поклик проти... українських фільм, чи — вірніше — проти перших спроб творити українську фільму. Вже сам наголовок статті: „Наступ української фільми“ та товстий друк, яким зложена вся стаття — знаменний для того панікерського настрою, в якому живуть гурра-патріоти зі „Слова Народового“. Жаль, що нема законних приписів узагалі внеможливити українцям щонебудь фільмувати, та рішучий заклик, щоб польське громадянство не допустило до висвітлювання якихнебудь українських фільм — це знаменний доказ зоольоґічного фанатизму, який проявляється у ненависті до всього українства, у першу чергу саме до української культури! Адже така українська фільма, яку недавно склали (пропаганда кооперативної ідеї) чи яку думають внедовзі реалізувати (розкопки у Крилосі, повязані зі сценарієм і тематикою часів Ярослава Осьмомисла), — це наскрізь культурна імпреза, хемічно випрана з якихнебудь політичних моментів, призначена виключно **для українців**, без ніяких загроз ані для польського культурного стану посідання, ані для польської фільми.

Але українські господарські установи та культурні імпрези, українська культура та українська економіка безумовно скріплюють українську **національну** свідомість, безумовно роблять український масив відпорнішим на денаціоналізацію. І тут „собака зарита“. Річ не йде про супрематію ані про рівність культур та економічних спроможностей громадянства. Річ не йде про „перегони праці й ініціятиви“, про які час до часу чуємо палкі високопарні слова. Річ іде про те, щоб недопускати до нічого, що може скріпити сам український етнос.

Недовгий календарний час, що минув від появи тієї декларації Секретаріяту Порозуміння, але його аж надто досить, щоб оті слова про „свобідне суперництво“ подабали на тлі нинішньої польсько-української дійсности на декламацію з праісторичної доби. Секретаріят Порозуміння Польських Суспільних Орґанізацій це орґанізація всіх активних польських громадських сил у Галичині, які найшли спільну мову саме на ґрунті протиукраїнських настроїв і протиукраїнської акції, отже сил найбільш ексклюзивних. СППСО сам почував себе таким авторитетним представником всього зорґанізованого польського національного масиву у Галичині, що квестіонував навіть права уряду вирішувати польсько-українську проблему без його відома й апробати, ба навіть виключно собі приписував це право. Здавалось би, що коли та орґанізація є виразником та орґанізатором польської вулиці в широкому розумінні цього слова, то вона на тій вулиці має голос. Здавалось би теж, що проголошуючи своє програмове кредо та орґанізація повинна дбати, щоб триматися його і самій не дискредитувати його. Тимчасом ми були і безупинно далі є свідками активної польської громадської акції напр. проти „Маслосоюзу“, акції, веденої всіми можливими способами: від пашквільних та нацьковуючих статтей у пресі аж до виставлювання пікет перед крамницями „Маслосоюзу“ у передріздвяні дні. Як відомо, „Маслосоюз“ — як узагалі українська кооперація — ні на одну йоту не зменшив і не зменшує польського господарського стану посідання і взагалі на той стан посідання не посягає: орґанізує українських продуцентів молочних продук-

Радість і сльози о. проф. Барґа...

Новий цикль „малопольських“ відчитів у Варшаві. — Від проф. Ромера до Щепця і Тонця. — Непристойна атака на польських прометеїстів. — „Як гуцули цілувалися з ґенералами, про хо... лодну воду на розшалілі українофільські лоби“ та інші кумедії.

Варшава, 4. березня.

Минулі два тижні перейшли знов під гаслом посиленої протиукраїнської пропаґанди на варшавському терені. В ріжних політичних осередках і під ріжними вивісками відбулися нові польські відчити з українською тематикою, що їх на тлі останніх півурядових енунціяцій засадничого характеру слід уважати щонайменше за симптоматичні.

До Варшави приїжджають вже не тільки розгнівані професори і голови всяких товариств. Оце на недавніх зборах варшавського „Кола львовян і приятелів Львова“ виступали з відчитами на тему загибелі польщини у Сх. Галичині м. і. п. Вайда (популярний Щепцьо із львівського Радія) та сен. Потворовський.

На ці збори прибуло, зрозуміло, дуже багато публики і п. Щепцьо мав нагоду заблиснути цілим своїм талантом у новій царині на цей раз дуже поважній — політичній. Він доказував:

1) Що поляки у Сх. Галичині не бажають сентиментів Варшави, лише „доцільної помочі“...

2) Що обі назви — „Малопольска Всходня“ і „Україна“ для Сх. Галичини неправильні, бо найкраще вживати назви „Земя Червеньска“, що має походити від червоної крови, яку пролили діди і прадіди п. Щепця в обороні своїх іммунітетів. Дуже цікава „наукова“ теорія про по... дження того історичного терміну.

27. лютого ц. р. говорив про Сх. Гали... у відомому клюбі „Зеспул“ дир. Кржичковський шеф кабінету міністра Понятовського. На ... відчит прибуло багато представників преси ... очікувала якоїсь заяви на тему останнього ... ступу міністра рільництва у Тернополі та на ... ді „Севу“.

Зацікавлених зустріло повне розчарування. Дир. Кржичковський присвятив свій виклад ... ключно економічним справам, що ... при іншій нагоді.

•

Багато шуму наробила у Варшаві поява ... вої книжки п. Романа Кноля, одного з ... начніших польських післятравневих ... тів, б. посла у Берліні й Римі п. з. „Увага ... польську політику 1939“.

Є це книжка, повна цікавих, але й ... тичних виводів, поданих подекуди в ... ній формі. Автор підсуває свої тези ... як матеріял до дискусії, але як остато... сновки.

І так напр. заявляє п. Кноль, що Гали... польська частина Волині мусить бути ... польські — але не показує шляхів ...

на дійти до такої мети. Цікаво, що такі теорії висловлює один із найближчих співробітників пок. маршала з часу польсько-українського союзу у 1920 р.

На такому самому пророчому становищі стачув проф. Зигмунт Войцеховський з Познаня, якого тоталістичними теоріями „Діло" вже займалося, а якого саме на днях назначили на одно з важніших місць у озоновій єрархії. Проф. Войцеховський читає м. і. наш щоденник і зареагував вже навіть на нашу останню статтю про його українофобію делікатною заявою у „Ютрі Праці".

17. м. м. виступив проф. Войцеховський у варш. „Авангарді" з відчитом на тему „політична організація і лад громадянства". Головні тези того відчиту недвозначні: польський нарід — це єдиний господар держави, усі меншини можна засимілювати і спольонізувати тотально.

У дискусії завдав прелеґентові українське питання ред. Габриль (поляк), що навівши першу статю конституції запитав, чи на її основі українцям не можна залишити гром. і культ.-політичних прав. Прелеґент відповів, що коли українець уважає себе громадянином держави, то це означає, що він поляк, бо поняття „польський громадянин" і „поляк" покриваються.

Такої інтерпретації конституційно-політичних понять з уст людей з титулом професора, досі не доводилося ще чувати!..

*

* *

Одначе найцікавіше і найбільше наоповідав варшавянам, симпатичний зрештою, з вигляду і реально-політичного підходу до українців о. проф. Барґ зі Станиславова.

О. Барґ виступив у Варшаві з двома відчитами, одним довшим, двогодинним у „Т-ві Розвою Східніх Земель" та коротшим, що відбувся у малому гурті слухачів 27. м. м. в домівці працівників П. К. О. при вул. Маршалківській.

О. проф. Барґа прийняли у Варшаві тепло. Нічого дивного — він зумів так чутливо, так жертвенно оповідати, що слухачі, передовсім пані, не могли надивуватися станиславівським ревеляціям.

На жаль не все, що сказав о. Барґ та заінтересовані його відчитом присутні деякі високі польські старшини, можемо тут передати. Але з тих кількох загальніших фраґментів читач може зорієнтуватися, які то „апостоли" приїжджають сюди до Варшави проповідувати „нову, моцарствову Польщу на зукраїнщених кресах"...

Передовсім дісталося Варшаві за маразм. Варшава — на думку о. професора — гуляє тепер, коли українці підпалюють креси, так, як гуляла тоді, коли три ворожі сили розподілювали Польщу.

О. Барґ, як патріотичний станиславовянин порівнює себе до княжни Любомірської, що на одному з балів по розподілі Польщі не хотіла танцювати з москалями... Теперішнє положення Станиславова, на думку о. Барґа, починає кращати, але донедавна було просто траґічне. І тут падають страшні громи на польських воєводів, старостів, референтів безпеки і цілу адміністрацію, що за словами прелеґента продалася українофільській роботі і тортурувала шиканами о. Барґа, радника Вайса і якогось М. Ясінського, єдиних справжніх патріотів і подвижників.

Так було до 15. XII. 1935 року. Тоді саме Варшава і львівські військові кола почали (на думку прелеґента) цікавитися писаними меморіялами о. Барґа. Перші постанови „боротьби з українізмом" запали на зїздах „Заржевя", незабаром потім відбулася довірочна конференція ...ох у ген. Токаржевського, що пять годин слухав реляцій про „напастливість українців та злосливість позагалицької адміністрації, а врешті гримнув — дослівно — пястуком об стіл і схопився за голову" (це буквальні ревеляції о. Барґа, оголошені на прилюднім відчиті). Того дня о. Барґ почав активну роботу, зокрема почав писати нові меморіяли й орґанізувати шляхту заґродову, не побоюючись, що його, як два роки раніше, приведуть до воєвідства і загрозять карою за каламучення національних відносин.

Згодом о. Барґ поїхав до Варшави по високу апробату. Зреферував на спілку з іншими свої пляни по міністерствах, аж там йому один шеф департаменту поставив знечевя питання:

— „А бендзє учіва робота?"

— „Бендзє" — відповів о. Барґ і „робота почалася".

Прелеґент з небуденною ненавистю накинувся на визначних польських прометеїстів, висловлюючи погляд, що вони всі, „ці з Понікви і ці з Варшави" ділають на згубу Польщі і повинні знайтися у концентраційнім таборі. Польський елемент починає відживати. Добре, що Варшава перестала кокетувати гуцулів, бо кожний гуцул чванився (цитуємо дослівно): „Цаловалісьмисен на пискі з ґенераламі" та їздив за дармові білети на варшавські паради, а залякувані поляки тремтіли перед грізною адміністрацією і не мали грошей на білет, щоб поїхати до столиці на скаргу. Шляхта заґродова цвіте, як зразок у Беднарові, де нема вже ніякої України і де сам голова читальні почув у собі блакитну, шляхотську кров, дарма що раніше навіть поляки плакали словами: „Лихо бути полякові на селі" і „нераз сокирою хотіли рубати власні діти" (!), щоб не діждали злої долі...

На гадку о. Барґа, треба польонізувати сільські діти, з яких виростуть нові Яреми Вишневецькі як нпр. оця мала поетка Кобилянська, що має бути потіхою і гордощами Станиславова. „Треба лити холодну воду на розшалілі українофільські лоби" — таким боєвим окликом закінчив о. Барґ свій фантастичний виклад, а нечисленна добірна публика довго, довго била браво.

Де наша контрінформація?

*

Українському журналістові, що буває на таких відчитах, як цей останній і має нагоду до численних спостережень, може видаватися дивним, як польські слухачі піддаються смішним теревеням амбітного катехита (м. ін. о. Барґ популярний був у Варшаві десять років тому, як один з героїв тернопільського судового процесу, якому дир. Монджицька закидала ріжні дуже негарні вчинки і т. д.) та опрокидують разом з ним думки і пляни польської політичної еліти, що свої концепції черпає з духа творів Й. Пілсудського. Навіть на таких відчитах, як останній, видно, як польська сторона падає жертвою особистих амбіцій одиниць та власної іґноранції in rebus ucrainicis.

Щораз виразніше виринає потреба: зорґанізувати правильну, поважну, метку й солідну інформацію про українські справи на польському ґрунті, перед польським громадянством.

КТВ.

З польської преси.

„В Малопольсце єст зьлє".

Спробою поважного підходу до галицьких справ і річевою критикою відносин, в яких Галичина опинилася по війні, є стаття варшавського **„Зесполу"** (з 5. березня) під повищим наголовком. Автор статті заповідає, що в чергових числах аналізуватиме причини теперішнього погіршення положення на області Галичини, без уваги на те, що

> „марево галицької нужди, описане Шепановським, не уступає з цієї області"

> „не можна допустити, щоб у незалежній Річипосполитій Польській така велика людська ґрупа не мала виглядів на краще завтра."

Фактичний сучасний стан у Галичині — згідно з думками автора — такий: Про положення в Галичині рішає хліборобство.

„Про те, що в Галичині є найбільше перенаселення, знають усі, але за мало людей обсервує окремі продукційні процеси, які виказують або гіршу розвоєву лінію, ніж перед війною, або застигнення на майже тому самому рівні.

„За останніх 11 років **пять жнив виказало нижчий збір збіжжа, ніж перед війною. Продукція картопель щойно від чотирьох років є більша, ніж до війни,** то проте і збіжеві жнива і продукція картопель у Галичині нижчі від пересічної в Польщі. Стан худоби в одинацяти роках тримався на передвоєнному рівні і хоча в 1938. р. дійшов до 114% передвоєнного стану, то це не можна уважати великим осягом, коли пересічна для цілої Польщі була 126%. **Найгірший образ уявляє собою в Галичині стан безрог; він сягає 60% довоєнного, а в деяких роках паде до половини.** Також інші артикули сільської продукції не представляються краще.

„Коли зіставити повищі цифри з числами зросту населення, то на основі цих матеріялів можна ствердити, **що господарський рівень у Галичині є щораз гірший.** Для ілюстрації подаємо дати, що торкаються продукції збіжжа на голову населення в окремих ґрупах воєвідств у 1938. році: В центральних — на голову 522 кг.; у східних — на голову 356 кг.; у західних — на голову — 979 кг., у південних — на голову 260 кг.

„Диспропорції кидаються в очі. Галичина не може рівнятись не тільки з заходом чи центральними воєвідствами але — характеристичний факт! — навіть з поважною частиною сходу. Для заокруглення образу треба додати, що в Галичині зроблено найменше інвестиций."

на дійти до такої мети. Цікаво, що такі теорії уголовлює один із найближчих співробітників бл. маршала з часу польсько-українського сому у 1920 р.

На такому самому пророчому становищі стає проф. Зиґмунт Войцеховський з Познаня, того тоталістичними теоріями „Діло" вже займалося, а якого саме на днях назначили на одно важніших місць у озоновій ерархії. Проф. Войцеховський читає м. і. наш щоденник і зареаґував вже навіть на нашу останню статтю про його не вінофобію делікатною заявою у „Ютрі Пра-

17. м. м. виступив проф. Войцеховський у „Авангарді" з відчитом на тему „політична організація і лад громадянства". Головні з того відчиту недвозначні: польський нарід — єдиний господар держави, усі меншини треба засимілювати і спольонізувати тотально. У дискусії завдав прелеґентові українське питання ред. Габриль (поляк), що навівши перстатю конституції запитав, чи на її основі не можна залишити гром. і культ.-них прав. Прелеґент відповів, що коли уважає себе громадянином держави, означає, що він поляк, бо поняття „польгромадянин" і „поляк" покриваються. такої інтерпретації конституційно-політичпонять з уст людей з титулом професора, доводилося ще чувати!..

* * *

Одначе найцікавіше і найбільше наоповідав авянам, симпатичний зрештою, з вигляду ально-політичного підходу до українців о. р. Барґ зі Станиславова.

О. Барґ виступив у Варшаві з двома відчи, одним довшим, двогодинним у „Т-ві Роз Східніх Земель" та коротшим, що відбувся лому гурті слухачів 27. м. м. в домівці пракків П. К. О. при вул. Маршалківській.

О. проф. Барґа прийняли у Варшаві тепло. ого дивного — він зумів так чутливо, так твенно оповідати, що слухачі, передовсім , не могли надивуватися станиславівським еляціям.

На жаль не все, що сказав о. Барґ та заінтеовані його відчитом присутні деякі високі ські старшини, можемо тут передати. Але тих кількох загальніших фраґментів читач же зорієнтуватися, які то „апостоли" прикають сюди до Варшави проповідувати у, моцарствову Польщу на зукраїнщених ах"...

Передовсім дісталося Варшаві за маразм. ава — на думку о. професора — гуляє те коли українці підпалюють креси, так, як ла тоді, коли три ворожі сили розподілю Польщу.

О. Барґ, як патріотичний станиславовянин внює себе до княжни Любомірської, що на ому з балів по розподілі Польщі не хотіла ювати з москалями... Теперішнє положення ниславова, на думку о. Барґа, починає кран, але донедавна було просто траґічне. І тут ають страшні громи на польських воєводів, ростів, референтів безпеки і цілу адміністра, що за словами прелеґента продалася украфільській роботі і тортурувала шиканами о. ґа, радника Вайса і якогось М. Ясінського, них справжніх патріотів і подвижників.

Так було до 15. XII. 1935 року. Тоді саме шава і львівські військові кола почали (на ку прелеґента) цікавитися писаними меморіями о. Барґа. Перші постанови „боротьби раїнізмом" запали на зїздах „Заржевя", овзі потім відбулася довірочна конференція ген. Токаржевського, що пять годин слуляцій про „напастливість українців та ість позагалицької адміністрації, а тримнув — дослівно — пястуком об стіл ся за голову" (це буквальні ревеляції о. оголошені на прилюднім відчиті). Того Барґ почав активну роботу, зокрема посати нові меморіяли й орґанізувати шляхродову, не побоюючись, що його, як два аніше, приведуть до воєвідства і загрокарою за каламучення національних відно-

Згодом о. Барґ поїхав до Варшави по ви у апробату. Зреферував на спілку з іншими плани по міністерствах, аж там йому один ф департаменту поставив знечевя питання:

— „А бендзє учціва робота?"

— „Бендзє" — відповів о. Барґ і „робота чалася".

Прелеґент з небуденною ненавистю накинувся на визначних польських прометеїстів, висловлюючи погляд, що вони всі, „ці з Поніквн і ці з Варшави" ділають на згубу Польщі і повинні знайтися у концентраційнім таборі. Польський елемент починає віджививати. Добре, що Варшава перестала кокетувати гуцулів, бо кожний гуцул чванився (цитуємо дослівно): „Цаловалісьмисен на писку з ґенералами" та їздив за дармові білети на варшавські паради, а залякувані поляки тремтіли перед грізною адміністрацією і не мали грошей на білет, щоб поїхати до столиці на скаргу. Шляхта заґродова цвіте, як зразок у Беднарові, де нема вже ніякої України і де сам голова читальні почув у собі блакитну, шляхотську кров, дарма що раніше навіть поляки плакали словами: „Лихо бути полякові на селі" і „нераз сокирою хотіли рубати власні діти" (!), щоб не діждали злої долі...

На гадку о. Барґа, треба польонізувати сільські діти, з яких виростуть нові Яреми Вишневецькі як нпр. оця мала поетка Кобилянська, що має бути потіхою і гордощами Станиславова. „Треба лити холодну воду на розшалілі українофільські лоби" — таким боєвим окликом закінчив о. Барґ свій фантастичний виклад, а нечисленна добірна публика довго, довго била браво.

Де наша контрінформація?

*

Українському журналістові, що буває на таких відчитах, як цей останній і має нагоду до численних спостережень, може видаватися дивним, як польські слухачі піддаються смішним теревеням амбітного катехита (м. ін. о. Барґ популярний був у Варшаві десять років тому, як один з героїв тернопільського судового процесу, якому дир. Монджицька закидала ріжні дуже негарні вчинки і т. д.) та опрокидують разом з ним думки і пляни польської політичної еліти, що свої концепції черпає з духа творів Й. Пілсудського. Навіть на таких відчитах, як останній, видно, як польська сторона падає жертвою особистих амбіцій одиниць та власної іґноранції in rebus ucrainicis.

Щораз виразніше виринає потреба: зорґанізувати правильну, поважну, метку й солідну інформацію про українські справи на польському ґрунті, перед польським громадянством.

КТВ.

З польської преси.

„В Малопольсце єст зьлє".

Спробою поважного підходу до галицьких справ і річевою критикою відносин, в яких Галичина опинилася по війні, є стаття варшавського **„Зесполу"** (з 5. березня) під довищим наголовком. Автор статті заповідає, що в чергових числах аналізуватиме причини теперішнього погіршення положення на області Галичини, без уваги на те, що

„марево галицької нужди, описане Шепановським, не уступає з цієї області"

„не можна допустити, щоб у незалежній Річипосполитій Польській така велика людська ґрупа не мала виглядів на краще завтра."

Фактичний сучасний стан у Галичині — згідно з думками автора — такий: Про положення в Галичині рішає хліборобство.

„Про те, що в Галичині є найбільше перенаселення, знають усі, але за мало людей обсервує окремі продукційні процеси, які виказують або гіршу розвоєву лінію, ніж перед війною, або застигнення на майже тому самому рівні.

„За останніх 11 років **пять жнив виказало нижчий збір збіжжа, ніж перед війною. Продукція картопель щойно від чотирьох років є більша, ніж до війни,** то проте і збіжеві жнива і продукція картопель у Галичині нижчі від пересічної в Польщі. Стан худоби в одинацяти роках тримався на передвоєнному рівні і хоча в 1938. р. дійшов до 114% передвоєнного стану, то це не можна уважати великим осягом, коли пересічна для цілої Польщі була 126%. **Найгірший образ уявляє собою в Галичині стан безрог; він сягає 60% довоєнного, а в деяких роках паде до половини.** Також інші артикули сільської продукції не представляються краще.

„Коли зіставити повищі цифри з числами зросту населення, то на основі цих матеріялів можна ствердити, **що господарський рівень у Галичині є щораз гірший.** Для ілюстрації подаємо дати, що торкаються продукції збіжжа на голову населення в окремих ґрупах воєвідств у 1938. році: В центральних — на голову 522 кґ.; у східних — на голову 356 кґ., у західних — на голову — 979 кґ., у південних — на голову 260 кґ.

„Диспропорції кидаються в очі. Галичина не може рівнятись не тільки з заходом чи центральними воєвідствами але — характеристичний факт! — навіть з поважною частиною сходу. Для заокруглення образу треба додати, що в Галичині зроблено найменше інвестицій."

Та це ще не все — каже далі автор. — Відплив населення з села на зарібкову еміграцію по війні спинився і пропало з бюджету села кількасот міліонів золотих від родин на еміграції. **Загально беручи, під цим оглядом нема ріжниць між воєвідствами східної і західної Галичини. Є зле у краківському, львівському, тернопільському та станиславівському воєвідстві.** Це треба підкреслити, бо загальні умовини впливають на те, що життя укладається однаково серед поляків і серед українців. Українці, що економічно, як кажуть, сильно зорганізовані, також не є у спромозі змінити цієї ґенеральної тенденції до нужди навіть там, де вони в більшості.

Поруч господарських діють у Галичині психічні процеси. Галичину замешкує четвертина населення Польщі. **Галичина — це осередок найгостріших національних конфліктів.** Це взагалі найневральґічніша область Польщі. Щоб і не казати,

„Галичина — це найтемніша точка польської дійсности, незвичайно тяжка до вирішення проблема і тому з притиском твердимо, — каже автор — що те, що багатьом людям видається перелетним явищем, твором аґітації невідповідальних чи ошалілих центрів, є чимсь багато глибшим. **У Галичині мусять прийти засадничі структуральні зміни матеріяльних та духових сторінок життя, щоб можна було думати про наростання тривких вартостей, що давали б Польщі силу**“ — кінчить автор.

Треба сподіватися, що в черговій статті автор скаже, які зміни він має на думці, щоб пояснити цю „найтемнішу точку польської дійсности“ і загоїти той „невральґійний пункт“. Тоді буде можливо й українцям заняти становище до поглядів вдумчивого автора.

„Пора змінити юліянський календар“.

„Гонец Варшавскі“ з 7. III. припустив атаку на календарі. Жидівський календар ще пів біди: він важний у внутрішньому жидівському житті, але менше відбивається на внутрішніх відносинах у державі. Зрештою — каже „Гонец Варшавскі“ — з жидами, що й так є на виїзднім з Польщі, не варто сперечатись за календар.

„Інакше з юліянським календарем, який обовязує Церкви православну і греко-католицьку. Незгідність юліянського календаря з григоріянським римо- і вірмено-католицької Церкви робить великі шкоди і незаслужену кривду державі й населенню. Східна Галичина має понад 20 відс. мішаних подруж. Чоловік святкує Різдво 25. і 26. грудня, жінка 15 днів пізніше і навпаки. Те саме з іншими святами. Одному вільно працювати, другому ні. Скільки непорозумінь та згіршення родиться на цьому тлі, знають тільки ті, що мали можливість зблизька приглядатись наслідкам обовязування обох календарів.“

Те саме відноситься — каже „Гонец Варшавскі“ — і до православної Церкви. На жаль, у недавньому договорі між польським урядом та Польською Автокефальною Православною Церквою справи календаря не управильнили. Православні кажуть, що календарну реформу повинні започаткувати греко-католики і тому проблема пересувається у площину: хто перший?

„Ясно ставлячи справу — треба сказати і ствердити, що противниками одного календаря є всі ті, що працюють для відосередних змагань, сепаратисти, які Польщу уважають тільки за тимчасову батьківщину, всі ті, яким усі окремішности служать як атути до тримання своїх прихильників якнайдальше від усього, що польське. Для них чим більше ріжниць, тим краще.“

„Гонец Варшавскі“ пригадує, що в соймі вже нераз порушували справу реформи календаря: минулого року зробив це посол Шимановський, цього року, в теперішній сесії, говорили про це в буджетовій комісії. Юліянський календар як залишок російських впливів треба скасувати — кінчить „Гонец Варшавскі“, бо цей календар — це ворог згоди та порозуміння, то вигідний інструмент у боротьбі з польською культурою та польською державою...

Якось дивно читати, що якийнебудь календар може бути.. ворогом держави і що ті, які притримуються юліянського календаря, „уважають Польщу тільки за тимчасову батьківщину“. Чи цей закид державної нельояльности відноситься теж до того уявленого „пів міліона греко-католиків“, які на думку ріжних ІКЦ-ів твердо як дуб стоять при своїй Церкві та обряді, отже і при юліянському календарі, і тільки вимагають польських проповідей у церкві?...

—o—

Вісти з Карпатської України.

Посли до карпатоукраїнського сойму складатимуть таке приречення: „Обіцюю, що буду вірний чехо-словацькій республиці та Карпатській Україні і що буду доручений мені мандат виконувати з найбільшою совістю та свідомістю.“

Перепис населення відбудеться в Карпатській Україні ще цього року. Уряд видав уже відповідні інструкції, започаткував підготовчу працю та опрацював кошторис.

В адміністраційному апараті Карпатської України відсоток українців усе ще малий. На 2.000 урядовців головної скарбової дирекції є 100 українців, на 1.000 жандармів 105 українців, на 60 урядовців лісової дирекції — 10 українців.

Продукцію тютюну Карпатської України оцінюють на 33,000.000 корон. Тютюн садять там у 1386-ох господарствах, у 200 селах. Приходиться побудувати нову фабрику тютюну, бо одинока, яка була — в Мукачеві, припала мадярам.

Центральна бібліотека повстане в Хусті. До неї збирають книжки з бібліотек: Українського Університету у Празі, університету у Брні, Українського Педагогічного Інституту, з ріжних університетських бібліотек і ін.

Англійська прогулька в Карпатську Україну. При кінці червня ц. р. вибирається до Карпатської України гурт англійських професорів і журналістів (к. 20 осіб) під проводом проф. Макса Грегора, який уже минулого року відвідав був Карпатську Україну.

Відомий фільмовий промисловець з Брна д-р Р. Мишкевич приїхав до Хусту, щоб сфільмувати відкриття першого карпатоукраїнського сойму.

Мукачівська епархія мала 315 парохій, з того після віденського арбітражу Мадярщині припало 35, залишилося 280. Під мадярське панування перейшло 93 священників, з них 60 у чинній службі.

На практику до Праги приїхав гурт хлопців з Карпатської України. Їх розміщено по ресторанах і гостинницях, де вони вчаться ґастрономічно-готелярського звання.

Преса в Карпатській Україні. В Карпатській Україні виходять тепер такі періодичні видання: „Вістник Уряду Карпатської України“; „Вістник Мукачівської Єпархії“; щоденник „Нова Свобода“, орган Українського Національного Обєднання, редаґує Василь Ґренджа Донський; „Наступ“, орган націоналістичної думки, виходить двічі в тиждень (має окрему сторінку „К. Січі“ й додатки), редаґує д-р Ст. Росоха; селянський тижневик „Карпатська Україна“; тижневик „Нація“, орґан націоналістичної думки в Рахові, редаґує д-р Семен Юськів; місячники: „Благовістник Пресвятого Серця Христового“, редаґує о. Севастіян Сабол ЧСВВ (поет Зореслав); літературний журнал „Говерля“; театральний журнал „Нова Сцена“. Під редакцією М. Мандюка має виходити часопис для молоді, орґан Т-ва опіки над молоддю. В Севлюші почав виходити „Вістник з Рідного Краю“, призначений для карпатоукраїнських робітників і ремісників, що перебувають поза межами Карпатської України. Має виходити теж сатирично-гумористичний часопис „Прочухан“.

Крім того буде виходити далі „Учите-
ський Голос“, Науковий Збірник Т-ва „П
світа“ й інші. Позатим виходить ще кіл
ґазет літографованих (заходом ріжних г
ків молоді). З меншин видають свій тижне
чехи (виходить у Хусті).

—o—

Самоуправні вибори.

В минулу неділю відбулися вибори
міських рад у Золочеві, Монастириськах і
мінці Струмиловій.

У Золочеві на 24 мандати українці ма
1, жиди 7, поляки 16 мандатів. У попере
раді поляки мали 13 мандатів.

У Монастириськах, бучацького повіту
16 мандатів українці мають 1, жиди 3, по
12. Поляки мають тепер 2 мандати біл
ніж у попередній раді.

В Камінці Струмиловій дійшло до
промісу. На 16 мандатів українці діста
жиди 4, поляки 10, знову 2 мандати біл
як мали передтим.

ЧОРТКІВЩИН

Вибори розписані у нас на 12. березня п
тому виборча акція в повному ході, громад
виборчі комісії працюють цілою силою пар
склад гром. виб. комісій входять у Чортківщ
самі поляки, до того нерідко зовсім молоде
хлопці, які щойно з війська вернулись (Баз
Винятково у 2 чи 3 громадах знайшовся як
греко-католик. У цій справі у нас здистансу
ендеків, які, як відомо, внесли у соймі пр
реформи виборчої ординації до сойму, дом
ючися, щоб предсідниками виб. комісій для
сінув“ були виключно поляки. Тепер при гр
ських виборах у чортківському повіті в ком
зправила нема українця, навіть у характері
на. До того комісії „відповідно“ дібрані,
шані, нпр. у **свидівській волості в громаді А
нів** предсідником комісії є Ян Яблонський з
хавки, також один член комісії є з Мухав
Свидовій предсідником комісії є Тадей С
дзень, управитель фільварку в Мухавці, за
ником Ян Ґарлінський, управитель школи з
тонова. В **Мухавці** предсідником є Влади
Квятковський, управитель школи зі Свид
заступником предсідника Францішок Квят
ський, селянин, командант „Стшельца“ зі
дової. Ціль такого вимішання комісії люди п
нюють собі так, щоб предсідники чи їх засту
ки не знали людей — виборців даної гром
бо якщо кожний з тих людей був би пре
ником у громаді свого замешкання, то не м
собі позволити на такий трік, щоб не знати
борців, а так у другій громаді може вим
„доводу особистого“ від виборця українця
зважаючи на те, що виборець має навіть 7
життя та від народин живе в даній грома
диться зазначити, що до праці не заанґа
емерит. управителя школи п. Станисл
жановського (поляка) з Мухавки, який
віря своїх співгромадян і поляків і укр

Коли приглянутися методам праці
місій, то видно ясно, що вони хочуть за
польському елементові при виборах всюд
вагу. Мовляв, дивіться, як ми вже спо
Чортківщину (і сумежні повіти), що н
селах радних-поляків більше від україн
рейлім волость Свидову. У її склад входять
громади: Антонів, Мухавка, Свидова. В Ант
ні є українців 65, у Мухавці 75, у Свидовій
Отже праця зачинається від уложення спис
борців. В Антонові опускають поверх 120 у
їнців, у тому 1 радного, у Свидовій поми
230 українців, у тім 8 радних громадських
радного волосного. Таке саме діється в ін
громадах: в Джуриній у списі виборців опус
коло 80% українців, у тому довголітнього п
ха о. Миколу Івахнюка. Таке масове опущ

українців тим дивніше, що ті самі люди голосували 6. листопада м. р. при виборі послів до сойму. Нам скажуть: „Треба вносити рекламації". О. Івахнюк в Джурині вносить рекламацію, а дижурний член виб. комісії відповідає: „Прошу дати метрику уродин і військову книжечку". Подібне діється і в інших громадах. До староства їздили депутації з зажаленнями, та вернулися з нічим. Мовляв, маєте там комісію, туди звертайтеся. А комісія робить усе по свому і з нічим не рахується.

Пригляньмось урядуванню виб. комісій. В Антонові на 100 внесених рекламацій відкидають 80, у Свидовій на 200 відкидають 90, у Мухавці на 70 відкидають 25.

Як урядують комісії, прикладом нехай послужить **виб. комісія в Мухавці.** Спис виборців був виставлений до перегляду 22., 23. і 24. лютого від год. 11 до 16. Предсідник побув 22. II. від год. 11 до 12 і відїхав. Лишився один член і двох заступників членів. Виб. ординація постановляє, що комісія вирішує рекламації безпроволочно, але мусить бути предсідник або його заступник і 2 члени. Тут не було ані предсідника ані його заступника, отже не було ніяких рішень. Дижурний член комісії заявив, що рекламації мають бути письменні. Внаслідок спротиву громадян записував собі на куснику паперу імена і назвища рекламантів, не списуючи з ними протоколів. Так перейшов перший день рекламацій. Другого дня, себто 23. II. предсідник зачав урядувати в год. 13.30 і скінчив в год. 15.40. Метрикальні витяги йому не вистачають, відсилає рекламантів до гміни по посвідки на доказ, що вони живуть у Мухавці, — а були між ними 60- і 70-літні господині й господарі. Остаточно вистачають предсідникові військові книжечки, якими легітимуються 24-літні хлопці і молоді господарі, але ще відсилає їх на постерунок поліції до Свидової по посвідки, що вони не були карані (!). Ціль такого урядування очевидна: знеохотити рекламантів та проволікати, щоб минув час до вношення рекламацій. Предсідник записує рекламантів, приймає рекламації письменні й усні, але не вирішує їх позитивно, а проволікає. Інформує, що рекламації можна вносити не лише 23. і 24. II., але також 25. і 26. та навіть 27. II.

Таке саме діється в Свидовій і в Антонові: там також комісії відсилають рекламантів до гмінної управи по посвідки замешкання. Рекламанти в числі коло 300 осіб формально облягають дім, де урядує гмінна управа. Там видають по 4 посвідки для свидівських та антонівських рекламантів, а решту відсилають з нічим до виб. комісій. Третього дня рано їдуть фірами і йдуть пішотою до Свидової мухавські громадяни українці, хлопці, господарі і господині середнього віку і навіть 70-літні по посвідки замешкання. Та в Свидовій видають їм знову лише 4 посвідки, а решту завертають до комісії, яка чейже повинні звести людей. По такому ходженні від Анни до Кайфи предсідник комісії Владислав Квятковський третього дня 24. II. від 13 год. приймає рекламації, але лише устні до протоколу. По годині 16-ій перестає приймати рекламації, і людям, що чекали (15 до 20 громадян), заявляє, що можуть прийти чергового дня, себто 25. II. в год. 15. Рекламанти чергового дня приходять, але предсідник уже не приїздить, зате урядує його заступник, який заявляє, що його не обходять зобовязання предсідника. Та йдім дальше. В оповіщенні про гром. вибори було сказано, що дня 27. II. списи виборців мають бути ще раз виложені до перегляду в годинах урядування комісії, значить від 15—17, а комісія має урядувати до 3. III. ц. р. Тимчасом 27. II. спис виборців не був виложений до перегляду і так є до сьогодня, а комісія урядувала ще 27. II. і після того вже на засідання у свому урядовому льокалі не збиралася.

Як буде виглядати голосування? Місцеві господарі і господині не мають „доводів особистих", отже мабуть не будуть допущені до голосування. Опісля при обчислюванні голосів не будемо мати ніякої запевненої контролі. Отже можемо бути приготовані на те, що в громадах з великою перевагою українського населення виберуть ледви половину радних, а може й менше. Заздалегідь треба це знати, щоб не було несподіванок.

Гром.

Степан Клочурак — міністром Карпатської України.

ХУСТ. КУП. Президент Гаха заіменував Степана Клочурака міністром Карпатської України на місце Юлія Ревая та віддав йому такі ресорти: хліборобство, торговлю і промисл, публичні роботи та суспільну опіку.

ХТО ТАКИЙ НОВИЙ МІНІСТР?

ХУСТ. КУП повідомляє: Міністр Степан Клочурак прийшов на світ 27. лютого 1895. р. в Ясіню, у відомій, заслуженій селянській родині. До гімназії ходив він в Ужгороді, матуру здав у Сиготі, правничі студії покінчив у Братиславі.

В 1918. р. брав С. Клочурак участь в organізуванні „народніх рад", м. ін. в Ясіню. Підчас гуцульського повстання як поручник резерви командував він гуцульською сотнею. 4. грудня 1918. р. С. Клочурак виїхав з карпатоукраїнською делеґацією до Будапешту і там рішуче спротивився поворотові Карпатської України під мадярське панування. По приході румунських окупаційних військ С. Клочурак перебув 5 місяців у мадярському полоні.

Разом зі своєю гуцульською сотнею перейшов С. Клочурак на Наддніпрянщину і там боровся у рядах української армії, доки не попав у польський полон.

До Карпатської України вернувся він у грудні 1919. р. та взявся до енергійної громадянської праці. Він був одним із основників „Карпатської Січі", начальним редактором часопису „Земля і Воля", брав участь в оснуванні теперішнього офіціозу УНО. Перед іменуванням на становище міністра був політичним секретарем прем'єра.

Новий мадридський уряд під проводом ґен. Міяхи.

МАДРИД. ПАТ. Рада народньої оборони утворила уряд у такому складі: премієр — ґен. Міяха; закордонні справи — Х. Бестейро; народня оборона — полк. Казадо; внутрішні справи — В. Карілльо; справедливість і пропаґанда — М. Сан Андрез; комунікація і публичні роботи — Е. Валь; скарб і господарка — Ґ. Марін; здоровля Х. дель Ріо.

РЕЗЕРВА БУРҐОСУ.

Деякі кола Бурґосу вважають переворот у Мадриді вступом до переговорів, але це зовсім не спинило підготови до офензиви. Зрештою до подій у Мадриді ставляться зі скептицизмом; дотепер не потверджено вістки, що „рада оборони" має за завдання переговори, ані що її утворено для обєднання республиканських сил.

КОМУНІСТИ ЗАБАРИКАДУВАЛИСЯ.

У Мадриді спокійно. Міська рада запевнила новий уряд про повну льояльність. Комуністи забарикадувались у двох домах, які окружено жандармами й військом, щоб не допустити до сутичок з цивільним населенням.

НЕҐРІН УТІК ДО ПАРИЖА.

Неґрін та Дель Вайо приїхали до Парижа. Вони висіли на стації Австерліц, не на Ке д' Орсе, де на них ждали приятелі.

Еспанська червона фльота у Бізерті.

БІЗЕРТА. ПАТ. 11 кораблів червоної фльоти приплило у вівторок в 9. год. на рейд у Бізерті під ескортою французького кружляка і торпедовця. Кораблі чекають на дозвіл, щоб вплинути до пристані. Обсадили вже їх відділи французької поліції та маринарки.

Бізерта — це важна французька морська база у Тунісі. Цікаве, що там саме причалила російська воєнна фльота з Чорного Моря після того, як Врангель евакував Крим. Франція не хотіла видати Совітам тих кораблів — вони знищилися.

У справі недоручування українських друків на Волині та Холмщині.

Інтерпеляція пос. д-ра Степана Барана до міністра почт і телеграфів.

Дня 2. березня пос. д-р Степан Баран вніс до маршалківської булави таку інтерпеляцію „У справі масового систематичного недоручування адресатам місцевими почтовими станицями на области Дирекції Округи Почт і Телеграфів у Люблині, зокрема на Волині та Холмщині, українських леґально виданих та сцензурованих часописів і друків".

„У грудні 1938 р. почтово-телеґрафічні уряди і також почтові аґенції на области Дирекції Округи почт і Телеґрафів у Люблині, зокрема ж на терені Волині та Холмщини перестали доручувати передплатникам леґально видані у Польщі, зокрема у Львові, владою несконфісковані часописи та українські періодики. Ця процедура зачалась фактично ще в першій половині 1938 року і при кінці того року прибрала систематично зорґанізований масовий характер так, що українська суспільність на терені згаданої дирекції, зокрема на Волині та Холмщині, у дійсності позбавлена тепер української преси, леґально друкованої в Польщі. Без проголошення виїмкового стану, отже в нормальних умовинах, виняли українську пресу з обігу, наражуючи на матеріяльні втрати видавництва часописів та українських періодиків, а передплатників на неможливість з них користати, не зважаючи на те, що передплата заплачена та що адміністрація дотичних видавництв висилає їх правильно нормальною почтовою дорогою.

„При цьому характеристичне, що уряди державної загальної адміністрації на Волині й Холмщині не дають власникам книгарень та кіосків дозволу продавати у книгарнях і кіосках українські часописи, леґально видавані в Польщі, зокрема у Львові і несконфісковані компетентною владою. Не дають також дозволу продавати на вулиці ці часописи і дозволяють продавати тільки під тою умовиною, що книгарні, кіоски і також вуличні продавці не будуть поширювати українських часописів. У цей спосіб через систематичне й масове недоручування передплатникам почтою часописів та інших українських періодиків і також через те, що їх не можна дістати у книгарнях, кіосках чи вуличних продавців, унеможливили українському населенню користати з української преси. Що більше: заіснувала свого роду співпраця між функціонарями місцевих почтових станиць на терені Дирекції Округи Почт і Телеграфів у Люблині, зокрема на Волині й Холмщині та функціонарями державної поліції, бо останні були і є точно поінформовані про те, хто є передплатником українських часописів. Поліційні орґани знали дуже часто навіть про час доручування адресатам пакетів з часописами, календарів чи українських книжок, у Польщі леґально виданих та несконфіскованих. Безпосередньо по відібранні адресатом у почтовому уряді чи в почтовій аґенції чи після доручення дома почтовим функціонарем такої посилки приступав до адресата постерунковий або поліційний розвідчик, відбирав пакет з часописами чи українськими книжками під претекстом, що вони ніби сконфісковані, а в додатку взивав адресата на комісаріят або поліційну станицю, де списували з ним протокол і часто не віддавали пакету, заявляючи йому, що надіслані часописи, календарі чи книжки підпали конфіскаті, хоча в дійсности ніякої конфіскати не було.

українців тим дивніше, що ті самі люди голосували 6. листопада м. р. при виборі послів до сойму. Нам скажуть: „Треба вносити рекламації“. О. Івахнюк в Джурині вносить рекламацію, а дижурний член виб. комісії відповідає: „Прошу дати метрику уродин і військову книжечку“. Подібне діється і в інших громадах. До староства їздили депутації з зажаленнями, та вернулися з нічим. Мовляв, маєте там комісію, туди звертайтеся. А комісія робить усе по своєму і з нічим не рахується.

Пригляньмось урядуванню виб. комісій. В Антонові на 100 внесених рекламацій відкидають 80, у Свидовій на 200 відкидають 90, у Мухавці на 70 відкидають 25.

Як урядують комісії, прикладом нехай послужить **виб. комісія в Мухавці.** Спис виборців був виставлений до перегляду 22., 23. і 24. лютого від год. 11 до 16. Предсідник побув 22. II. від год. 11 до 12 і відіхав. Лишився один член і двох заступників членів. Виб. ординація постановляє, що комісія вирішує рекламації безпроволочно, але мусить бути предсідник або його заступник і 2 члени. Тут не було ані предсідника ані його заступника, отже не було ніяких рішень. Дижурний член комісії заявив, що рекламації мають бути письменні, внаслідок спротиву громадян записував собі на куснику паперу імена і назвища рекламантів, не списуючи з ними протоколів. Так перейшов перший день рекламацій. Другого дня, себто 23. II. предсідник зачав урядувати в год. 13.30 і скінчив в год. 15.40. Метрикальні витяги йому не вистачають, відсилає рекламантів до ґміни по посвідки на доказ, що вони живуть у Мухавці, — а були між ними 60- і 70-літні господині й господарі. Остаточно вистачають предсідникові військові книжечки, якими леґітимуються 24-літні хлопці і молоді господарі, але ще відсилає їх на постерунок поліції до Свидової по посвідки, що вони не були карані (!). Ціль такого урядування очевидна: знеохотити рекламантів та проволікати, щоб минув час до вношення рекламацій. Предсідник записує рекламантів, приймає рекламації письменні й устні, але не вирішує їх позитивно, а проволікає. Інформує, що рекламації можна вносити не лише 23. і 24. II., але також 25. і 26. та навіть 27. II.

Таке саме діється в Свидовій і в Антонові: там також комісії відсилають рекламантів до ґмінної управи по посвідки замешкання. Рекламанти в числі коло 300 осіб формально облягають дім, де урядує ґмінна управа. Там видають по 4 посвідки для свидівських та антонівських рекламантів, а решту відсилають з нічим до виб. комісій. Третього дня рано їдуть фірами і йдуть пішки до Свидової мухавські громадяни українці, хлопці, господарі і господині середнього віку і навіть 70-літні по посвідки замешкання. Та в Свидовій видають їм знову лише 4 посвідки, а решту завертають до комісії, яка чейже повинна знати людей. По такому ходженні від Анни до Кайфи предсідник комісії Владислав Квятковський третього дня 24. II. від 13 год. приймає рекламації, але лише устні до протоколу. По годині 16-ій перестає приймати рекламації і людям, що чекали (15 до 20 громадян), заявляє, що можуть прийти чергового дня, себто 25. II. в год. 15. Рекламанти чергового дня приходять, але предсідник уже не приїздить, зате урядує його заступник, який заявляє, що його не обходять зобовязання предсідника. Ідім дальше. В оповіщенні про гром. вибори було сказано, що дня 27. II. списи виборців мають бути ще раз виложені до перегляду в години урядування комісії, значить від 15—17, а комісія має урядувати до 3. III. н. р. Тимчасом 27. II. спис виборців не був виложений до перегляду і так є до сьогодня, а комісія урядувала ще 28. II. і після того вже на засідання у своєму урядовому льокалі не збиралася.

Як буде виглядати голосування? Місцеві господарі і господині не мають „доводів особистих“, отже мабуть не будуть допущені до голосування. Опісля при обчислюванні голосів не буде мати ніякої запевненої контролі. Отже можна бути приготовані на те, що в громадах з переважною переважаючою українського населення виберуть лише половину радних, а може й менше. Людність треба це знати, щоб не було неспо[...]

Гром.

Степан Клочурак — міністром Карпатської України.

ХУСТ. КУП. Президент Гаха заіменував Степана Клочурака міністром Карпатської України на місце Юлія Ревая та віддав йому такі ресорти: хліборобство, торговлю і промисл, публичні роботи та суспільну опіку.

ХТО ТАКИЙ НОВИЙ МІНІСТР?

ХУСТ. КУП повідомляє: Міністр Степан Клочурак прийшов на світ 27. лютого 1895. р. в Ясіню, у відомій, заслуженій селянській родині. До ґімназії ходив він в Ужгороді, матуру здав у Сиготі, правничі студії покінчив у Братиславі.

В 1918. р. брав С. Клочурак участь в орґанізуванні „народніх рад“, м. ін. в Ясіню. Підчас гуцульського повстання як поручник резерви командував він гуцульською сотнею. 4. грудня 1918. р. С. Клочурак виїхав з карпатоукраїнською делеґацією до Будапешту і там рішуче спротивився поворотові Карпатської України під мадярське панування. По приході румунських окупаційних військ С. Клочурак перебув 5 місяців у мадярському полоні.

Разом зі своєю гуцульською сотнею перейшов С. Клочурак на Наддніпрянщину і там боровся у рядах української армії, доки не попав у польський полон.

До Карпатської України вернувся він у грудні 1919. р. та взявся до енерґійної громадянської праці. Він був одним із основників „Карпатської Січі“, начальним редактором часопису „Земля і Воля“, брав участь в оснуванні теперішнього офіціозу УНО. Перед іменуванням на становище міністра був політичним секретарем премієра.

Новий мадридський уряд під проводом ґен. Міяхи.

МАДРИД. ПАТ. Рада народньої оборони утворила уряд у такому складі: премієр — ґен. Міяха; закордонні справи — Х. Бестейро; народня оборона — полк. Казадо; внутрішні справи — В. Каріллько; справедливість і пропаганда — М. Сан Андрез; комунікація і публичні роботи — Е. Валь; скарб і господарка — Ґ. Марін; здоровля Х. дель Ріо.

РЕЗЕРВА БУРҐОСУ.

Деякі кола Бурґосу вважають переворот у Мадриді вступом до переговорів, але це зовсім не спинило підготови до офензиви. Зрештою до подій у Мадриді ставляться зі скептицизмом; дотепер не потверджено вістки, що „рада оборони“ має за завдання переговори, ані що її утворено для обєднання республиканських сил.

КОМУНІСТИ ЗАБАРИКАДУВАЛИСЯ.

У Мадриді спокійно. Міська рада запевнила новий уряд про повну льояльність. Комуністи забарикадувались у двох домах, які окружено жандармами й військом, щоб не допустити до сутичок з цивільним населенням.

НЕҐРІН УТІК ДО ПАРИЖА.

Неґрін та Дель Вайо приїхали до Парижа. Вони висіли на стації Австерліц, не на Ке д' Орсе, де на них ждали приятелі.

Еспанська червона фльота у Бізерті.

БІЗЕРТА. ПАТ. 11 кораблів червоної фльоти приплило у вівторок в 9. год. на рейд у Бізерті під ескортою французького кружляка і торпедовця. Кораблі чекають на дозвіл, щоб вплинути до пристані. Обсадини вже їх відділи французької поліції та маринарки.

Бізерта — це важна французька морська база у Тунісі. Цікаве, що там саме причалила російська воєнна фльота з Чорного Моря після того, як Вранґель евакував Крим. Франція не хотіла видати Совітам тих кораблів — вони знищилися.

У справі недоручування українських друків на Волині та Холмщині.

Інтерпеляція пос. д-ра Степана Барана до міністра почт і телеграфів.

Дня 2. березня пос. д-р Степан Баран вніс до маршалківської булави таку інтерпеляцію „у справі масового систематичного недоручування адресатам місцевими почтовими станицями на области Дирекції Округи Почт і Телеграфів у Люблині, зокрема на Волині та Холмщині, українських леґально виданих та сцензурованих часописів і друків“.

„У грудні 1938 р. почтово-телеґрафічні уряди і також почтові аґенції на области Дирекції Округи почт і Телеґрафів у Люблині, зокремаж на терені Волини та Холмщини перестали доручувати передплатникам леґально видані у Польщі, зокрема у Львові, владою несконфісковані часописи та українські періодики. Ця процедура зачалась фактично ще в першій половині 1938 року і при кінці того року прибрала систематично зорґанізований масовий характер так, що українська суспільність на терені згаданої дирекції, зокрема на Волині та Холмщині, у дійсности позбавлена тепер української преси, леґально друкованої в Польщі. Без проголошення виїмкового стану, отже в нормальних умовинах, виняли українську пресу з обігу, наражуючи на матеріяльні втрати видавництва часописів та українських періодиків, а передплатників на неможливість з них користати, не зважаючи на те, що передплата заплачена та що адміністрація дотичних видавництв висилає їх правильно нормальною почтовою дорогою.

„При цьому характеристичне, що уряди державної загальної адміністрації на Волині й Холмщині не дають власникам книгарень та кіосків дозволу продавати у книгарнях і кіосках українські часописи, леґально видавані в Польщі, зокрема у Львові і несконфісковані компетентною владою. Не дають також дозволу продавати на вулиці ці часописи і дозволяють продавати тільки під тою умовиною, що книгарні, кіоски і також вуличні продавці не будуть поширювати українських часописів. У цей спосіб через систематичне й масове недоручування передплатникам почтою часописів та інших українських періодиків і також через те, що їх не можна дістати у книгарнях, кіосках чи вуличних продавців, унеможливили українському населенню користати з української преси. Що більше: заіснувала свого роду співпраця між функціонарями місцевих почтових станиць на терені Дирекції Округи Почт і Телеграфів у Люблині, зокрема на Волині й Холмщині та функціонарями державної поліції, бо останні були і є точно поінформовані про те, хто є передплатником українських часописів. Поліційні органи знали дуже часто навіть про час доручування адресатам пакетів з часописами, календарів чи українських книжок, у Польщі леґально виданих та несконфіскованих. Безпосередньо по відібранні адресатом у почтовому уряді чи в почтовій аґенції чи після доручення дома почтовим функціонарем такої посилки приступав до адресата постерунковий або поліційний розвідчик, відбирав пакет з часописами чи українськими книжками під претекстом, що вони ніби сконфісковані, а в додатку взивав адресата на комісаріят або поліційну станицю, де списували з ним протокол і часто не віддавали пакету, заявляючи йому, що надіслані часописи, календарі чи книжки підпали конфіскаті, хоча в дійсности ніякої конфіскати не було.

Таке робили передовсім з адресатами зпоміж селян очевидно в тій цілі, щоб їх залякати і спричинити, щоб вони перестали передплачувати українські часописи, не читали української преси, календарів та книжок.

„Зорганізування українськими видавництвами у Львові власної достави на Волинь своїх часописів, календарів та книжок з поминенням почти було б технічно можливе, якщо йде про більші міста Волині, та проте правно це неможливе і навіть каральне з уваги на істнуючий почтовий монополь. Легально видавані у Львові українські часописи попадають тепер до рук читачів на Волині і також на області воєвідств люблинського й поліського випадково через особи, що приїзджають зі Львова, і курсують з рук до рук як дорогий заборонений скарб, якого не можна дістати у звичайний спосіб. Очевидно, в цей спосіб робиться шкоду видавництвам українських часописів, календарів та книжок, які чейже згори платять за почтові пересилки, що тепер найчастіше та майже з правила не доходять до рук адресатів. Ці посилки, головно часописи, що їх висилають звичайним шляхом, не пропадають у Львові, ні в почтових амбулянсах на терені Дирекції Округи П. і Т. у Львові. Згадана дирекція відповіла на зажалення деяких українських видавництв у Львові, що вона надані пересилки часописів чи календарів чи українських книжок точно експедіює і не несе ніякої провини за недоручування адресатам тих пересилок, які мають доручувати місцеві почтові станиці, що підлягають компетенції Дирекції Округи П. і Т. в Люблині. Видавництва спрямували зажалення і до цієї дирекції, яка відповіла, що накаже прослідити справу. — Рекламації не мають ніякого успіху, бо хоча видавництва чи також адміністрації українських часописів у Львові вишлють адресатам рекламовані числа, то адресати не дістають і цих рекламованих чисел і на питання у почтовому уряді чи почтовій аґенції дістають стереотипну відповідь, що бажані часописи не наспіли. Вишукати винуватих крадежи чи знищення часописів та українських книжок у почтових амбулянсах чи найімовірніше в місцевих почтових станицях — справа зовсім не тяжка. Винуватців треба шукати передовсім серед почтових функціонарів, бо провина посторонніх осіб виключена з уваги на саму техніку в перевозі та в доручуванні, до яких посторонні особи не мають доступу.

(Далі буде.)

„Хочемо мира!“

— ЗАЯВИВ ҐЕНЕРАЛ МІЯХА.

МАДРИД. ПАТ. Як лиш новий уряд уконституувався, ґен. Міяха виголосив перед мікрофоном довшу промову. Він ствердив, що новий уряд висловлює волю народу, якої нарід від довшого часу не мав нагоди проявити. Він не повстав скорше з огляду на політичні пристрасти, щоб не допустити до проливу крови. „Ми нікого не зрадили, бо ніякого справжнього уряду не було; ті, які вважали себе урядом, були в конфлікті з президентом.“

„Хочемо мира, і то якнайскоршого. Хочемо мира, що його фальшиві наші приятелі старалися якнайбільше віддалити, продовжуючи боротьбу, в якій згинуло стільки наших братів.

„Віримо, що по закінченні війни еспанці житимуть у добробуті і не дадуть себе втягнути до боротьби, в якій може програти лиш батьківщина.“

Промова покінчилась окликом на честь Еспанії.

ЗАКОРДОННІ ЖУРНАЛІСТИ ЗІЗДЯТЬСЯ НА ВІДКРИТТЯ КАРПАТОУКРАЇНСЬКОГО СОЙМУ.

ХУСТ. КУП. Приїхало тут чимало закордонних журналістів, щоби взяти участь у відкритті першого карпатоукраїнського сойму.

ҐАНДІ ПЕРЕРВАВ ГОЛОДІВКУ.

Ґанді перервав голодівку після 4-ох днів — він дуже виснажений. Підчас голодівки відбувалися розмови з владою, які довели до порозуміння.

КАЛІНЕСКУ — НОВИМ ПРЕМІЄРОМ РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ. ПАТ. Після смерти патріярха Мирона король заіменував премієром віцепреміера Атранда Калінеску.

В Румунії проголошено урядову жалобу.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Пятниця, 8. березня 1889.

„НЕ ВІР ОБЛЕСНИКАМ І ФАРИСЕЯМ“.

В роковини проголошення Сербії королівством король Мілян заявивши дипльоматичному корпусові, що прийшов до нього з баженнями, що він рішив зречися престолу, привів наслідника престолу, що станув по лівім боці короля. Тремким, але сильним голосом король відчитав акт абдикації і перший підніс оклик „Живйо!“ в честь нового короля Олександра І., а за ним повторили той оклик усі присутні. Потім молодий король станув по правім боці свого батька і той у зворушливій промові давав науку своєму наслідникові. Будь сину — казав король — вірним королем свого народу, працюй разом зі своїм народом, добирай собі найкращих дорадників зпосеред народу і не вір облесникам і фарисеям. Потім король склав присягу на вірність своєму синові клякнувши перед хрестом і поклавши руку на нього. По присязі поцілував свого сина, обняв і поцілував реґентів, а митрополита поцілував у руку. На цьому покінчився акт абдикації.

ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА РОСІЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

Петербург, 8. березня. Російська преса привітала дуже радісно абдикацію короля Міляна і називає цей факт великою перемогою російської політики.

ЗАМОК МАЄРЛІНҐ,

злощасне місце трагічної смерти цісаревича Рудольфа, буде з волі цісаря зараз з весною зрівнаний з землею, зораний, засіяний дубиною і прилучений до комплексу лісів, що тягнуться коло того замку.

Зі судової салі.

ПІД ЗАМІТОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО ОУН

Перед стрийським окружним судом станув Роман Ференц зі Стрілкова, якому прокуратура закинула, що він належав у роки 1931-2. до гуртка юнацтва ОУН. Суд увільнив обвинуваченого від вини і кари. Боронив адвокат д-р Домбчевський.

ПІД ЗАМІТОМ ПЕРЕХОДУ КОРДОНУ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Стрийський окружний суд засудив на рік вязниці та припинення громадянських прав на 5 років Маріяна Кравчука, Льва Сороч..., Петра Глушка, Володимира Патрія, Івана ...денька, Якова Максимця і Василя Слав...ського з Перегінська, пов. Долина за те, що вони перейшли нелеґально кордон Карпатської України, щоб вступити до „Карпатської Січі“ та нарушили девізові приписи, бо мали при собі гроші (від 35 сотиків до 5 золотих)

ПАМЕЛЯ ФРАНКО. 2)

Брехня.

Кумедно, як то одніською брехнею можна влекшити собі життя! Ця брехня дасть йому волю на цілі три дні, чарівні дні, коли він їздитиме величезним сірим автом, буде з нею обідати і танцювати там, де обідав і танцював з Джоіссою. Сидітиме на мягонькій полушечці зеленого Аталянтиного будуару напроти неї самої і буде висовувати чорноокій і мовчазній молодичці, якто він аж тепер пізнав правдиву любов.

Джоісса, з її рішучістю в очах і насмішкуватими бровами, що так по дурному спитала його: „Чого ти сьогодні такий задуманий, чи може нестравність?“ вона занадто поступова, занадто вїдлива і занадто молода. Мікові, якому вже 23 роки, подобалися поважніші жінки.

Джоісса зустріла раз була Аталянту, коли вони всі пили коктейлі у вітальні готелю Ріц. Джоісса сказала тоді: „Вона дуже декоративно виглядає, та чому ж вона не говорить?“ Тоді Мік витратив багато часу на пояснення, що люди дійсно розумні не потребують багато говорити. Джоісса сказала, що це радше наслідок звички як розуму. Вона ще сказала, що це недобре, що він відвідує своїх знайомих кожного пообіду. Коротко кажучи, Джоісса стоїть йому на перешкоді.

Отжеж він їй сказав: „Завтра віджиджаю“. І ця брехня була тим рушієм, який його пхав на дорогу до авантури. Париж доволі велике місто і може помістити дві особи, що ніколи не стрінуться. Він став їй говорити, як жаль йому робиться на думку, що вже завтра мусить виїздити а вона сиділа і дивилася на нього з виразом меляхолійної толеранції, піддержуваної її бровами. Вона випила решту шумкого напитку і озвалася до задуманого Міка.

— Ґадаю, що час уже нам іти домів. Я маю в осьмій їхати верхи до Булонського ліску.

— То ходім — відповів Мік і закликав на мурина: „Платити!“ Вони підвелися і заплативши вийшли, коли якась дівчина стала співати дальше свою чудову пісню. Авто Джоісси, старе двосидженеве доробайло, чекало на них перед дверима.

Мік схопив за кермове колесо. Почував сонноту і якийсь сором перед собою. Вона сталася до нього все дуже добре, з симпатією. Ібибрала для нього найзручніший час, коли мав приїхати з Льондону, винайшла йому дешеву гостинницю у коштовній дільниці, дозволяла йому торгуватися з кельнерами, провадити її авто і мала звичку питатися його, чи не потребує яких грошей у скрутні хвилини. Вона знала, що вони ще не зможуть звінчатися хіба за який рік. Словом була собі чудова товаришка. Щож, коли поміж ними знайшлася Аталянта. І він зідхнув тяженько, переїзджаючи через густо освічений міст.

Вони багато не говорили з собою. Вона сказала:

— Шкода, що ти так скоро виїзджаєш.

А він закляв з пересердя і сказав:

— В десятій вже мушу бути на ...

Вона перекинула рамя поза його плече ... знала коли доїхали до вулиці Мессини, ... Джоісса мешкала разом зі своїми батьками.

— Добраніч, Міку, серденько!

— На добраніч, кохана! Він ... стоячи на хідники. Як тільки приїду, ... напишу.

— А вважай на себе, і на своє здоровля ...

— Цей тиждень удався нам чудово ... вен, що найдальше у квітні буду тут ...

— Я прийду на стацію ранесенько. У ... кажеш?

(Далі буде.)

З природи і життя.

МИГДАЛКИ І ЗДОРОВЛЯ.

Важну ролю для здоровля людини мають т. зв. мигдалки, симетричні посокові (лімфатичні) залози, величини мигдала, що лежать на межі устної ямини та горла. Вони збудовані з тканки спеціяльно богатої в білі тільця крови, а на своїй поверхні мають багато фалд, якими затримують бактерії, що дістаються з повітрям чи поживою до горла. Подібні тверди знаходяться також у стінах кишок, так що в той спосіб природа немов би розставила їх наче поліцаїв у всіх тих місцях, де організм стрінеться з зовнішнім світом (повітрям чи поживою). З тої то причини англійський лікар Літерт називає навіть ті грудки лімфатичної тканки, що знаходяться вздовж повітряних і кормових проводів людини (ніс, рот, горло, кишки, — горлянка, дишиця, бронхи, легені), зовнішніми лімфатичними масами. Ці грудки лімфатичної тканки мають для людини, як каже згаданий лікар, велике значіння, бо вони затримують хороботворчі бактерії і недопускають до зараження організму. За цим промовляє явище, що підчас недуг з простуди або при всяких кишкових недугах їх лімфатичні грудки значно побільшуються через дражнення їх бактеріями, які вони вилапують.

З часом у тих лімфатичних грудках витворюються спеціяльні протибактерійні субстанції, що є причиною відпорности організму проти бактерійних заражень, і тому у старшому віці організм людини є більше відпорний ніж у ранім дитинстві.

УСУВАННЯ МИГДАЛКІВ.

Тому, як твердить Літерт, мигдалки і подібні лімфатичні грудки розсіяні вздовж повітряних і кормових проводів людини, є цінними оборонними органами людини, тимто не треба легкодушно усувати собі мигдалків.

Тепер усувають мигдалки у таких випадках: 1) при їх постійнім побільшенні, 2) коли вони часто побільшуються при простудах і перешкаджають у віддиханні через ніс (головно т. зв. третій мигдалок у дітей, що лежить в горлі при задніх носових отворах, 3) при частих ангінах (запалення мигдалків і горла) і 4) при їх побільшеннях у випадках затяжного катару носа чи затяжного запалення середнього вуха.

Згаданий англійський дослідник цієї справи противиться, щоб усувати мигдалки у випадках їх побільшення, бо воно свідчить тільки про те, що у них проходить процес творення відпорностевих протибактерійних субстанцій, а це тільки пожиточне для людського здоровля і тим самим не дає причини до усування мигдалків.

У всіх інших випадках, коли тепер усувають мигдалки слід шукати причини недуги в сусідніх органах, що дають побільшення і запалення мигдалків; найчастіше така причина лежить у затяжних катарах носа чи його бічних ям, що лежать у сусідніх кістках і звязані з носом. У тих випадках від вилікуваної недуги носа уступає запалення і побільшення мигдалків.

Зате цілком інакше виглядає ця справа при рівночаснім схорінню мигдалків і нирок та ревматичних недугах, головно при ревматизмі суглобів. У тих випадках вже є підозріння, що мигдалки замість стати джерелом, де витворюються відпорностеві субстанції, піддались отруйному впливові бактерій і стали причиною самозатроєння організму дорогою крови, яка ними перепливає. Тоді природно, треба їх усунути.

Свої цікаві твердження згаданий англійський лікар підтримує статистикою коло 2000 недужих зі змінами мигдалків. Він подає, що з 1828 недужих, яких йому прислали до операції усунути мигдалки удалось йому у 1184 випадках вилічити хворі мигдалки без операції лікуванням сусідніх органів, що були причиною схорінь мигдалків.

Б. Г-ий.

Найновіші відкриття.

Підводний хребет.

Багато вчених географів думає, що колись істнувала територіяльна сполука поміж Азією і Північною Америкою. Це мали б потверджувати також острови Алевти при березі Америки. Тепер ця теорія найшла потвердження у вислідах помірів глибини моря, які перепровадив один американський корабель. При цьому ствердили, що поміж останнім островом з групи Алевтів Аніту і Командорськими островами, що лежать при совітськім березі Азії, перебігає у глибині 90—1800 м. підводний гірський хребет, перерваний тільки в одному місці глибоким проваллям. По обох сторонах того підводного хребта, що лучить Азію з північною Америкою глибина Тихого Океану 3—4000 м.

Найвищий водопад.

Американський летун Д. Енґле відкрив недавно найвищий водопад світа. Він знаходиться в середнеамериканській державі Венецуелі у віддалі 120 км. від бразилійської границі і 400 км. від міста Болівар. Новововідкритий водопад має головокружну висоту 1800 м. Дотепер найвищими водопадами на світі вважали водопади Вікторії на ріці Замбезі (100 м. вис.) і водопад Гаршпранґ у Швеції.

Апарат, що дає безпеку лету.

Один американський винахідник опатентував цікавий прилад, що показує летунові найточнішу його висоту над поземом терену, над яким летить, а не висоту над поземом моря, як це вказували дотепер уживані апарати. Апарат послугується радіовими хвилями ріжної частоти. Він висилає в напрямі землі радіову хвилю і відбирає спеціяльними приладами її відбитку від поверхні землі, чи від сусідніх гір і т. п. Згадана метода подібна до давно відомої методи сондування глибини моря відгуком.

Новий металевий стоп.

Англійським промисловцям вдалося добути новий стоп металів, що складається майже виключно з міді з незначним додатком срібла і хрому. Згаданий стоп, названий „купальой" є твердіший від сталі і визначається високим провідництвом електричности. Через те матиме широкий вжиток у техніці.

Мешканці деяких країн у найновіших списах.

Списи населення поодиноких країв дуже цікаві, бо показують зміни у житті мешканців даної країни. У 1936. і 1937. р. у ріжних сторонах нашої землі перепровадили списи населення, що дали цікаві висліди.

Північна Ірляндія (Ульстер) мала на основі спису з 28. II. 1937 1,279.753 мешканців, при чому столиця краю Бельфаст мала 438.112 мешканців.

Єгипет замешкує на основі спису з 26. і 27. III. 1937 15,904.525 постійних мешканців і около 40.000 кочівних бедуїнів. У головних містах краю мешкало: Каіро — 1,307.422, Александрія — 682.101. У часі від 1927. р. до 1937. р. населення Єгипту зросло на півтора міл. душ.

Лібія, пустинна країна на північнім побережжі Африки, мала на основі спису з дня 21. IV. 1937 888.696 мешканців, з чого 115.637 европейців, головно італійців і 772.999 тубильців-арабів.

Краї англійського протекторату в Пол. Африці: **край Басуту** мав у 1937. р. 560.992 мешканців на просторі 30.343 кв. км., з чого 1.458 білих. **Край Бечуанів** 265.756 на просторі 712.260 кв. км., білих 1.899; **край Свансі** на просторі 17.365 кв. км. — 155.530 людей, з чого 2.935 білих. Згадані краї мають тепер влучити до Пол.-Африканської Унії.

В Австралії в червні 1937. р. перевели спис чорношкірих тубильців, що вимирають. Чистокровних тубильців живе там ще 16.846, з чого 6.579 живе в дикому стані у спеціяльних резерватах.

Острови Фіджі на Тихому Океані мали на основі спису населення з 1936. р. 198.000 мешк., з того 4.028 европейців. Англійський Гондурас мав у 1936. р. 56.0711 мешканців.

ІДЕАЛ НОРМАЛЬНОГО, ЗДОРОВОГО ЖИТТЯ.

В університеті Гарварда (Зл. Д. П. А.) переводять дуже цікаві досліди над тим, як виглядає життя правильної під кожним оглядом, нормальної та здорової людини. Досліди над спеціяльно вибраними студентами переводить вісім визначних американських спеціялістів з медицини, суспільної психольоґії, психіятрії, фізіольоґії, антропольоґії та гігієни. Досліди триватимуть пять літ. Дослідники звертають головну увагу на особовість і конституцію даної особи, її унаслідженні прикмети, шкільне життя та родинно-особисті умови. Повні висліди тих обсерваційй будуть відомі по пяти роках і дадуть вірний образ життя сьогоднішньої звичайної нормальної людини.

—о—

НАЙГЛИБШИЙ ОТВІР У ЗЕМЛІ.

Одна з нафтових фірм у Каліфорнії вивертіла в короткім часі 285 днів отвір у землі глибокий на 4.673 м. шукаючи за новими зложжями нафти. Температура на дні того отвору була 130° С. На наших землях найглибший отвір виверчений у землі знаходиться в Орові коло Борислава (2.274 м.).

Найглибшою копальнею світа є тепер шиб одного металевого товариства в Пол. Африці, де робітники працюють на глибині 2.600 м.

МОЛОКО І ВІТАМІНИ.

Наукові досліди виказали, що сонячні промені палаючи на молоко зменшують у ньому видатно кількість вітаміни Ц. Тому лікарі поручають переховувати молоко в темряві або у темних пляшках. Щоб зменшити кількість бактерій у свіжо-видоєнім молоці запропонував данський молочар додавати вуглевий квас до начинь з молоком у кількости 50 гр. на ведро.

НОВІ МІСЯЦІ ЮПІТЕРА.

Американський астроном С. Нікольсон відкрив у липні м. р. на фотографічних знимках, виконаних при помочі 2.5 м. рефлектора, два нові місяці, що кружляють довкола найбільшої планети нашої сонячної родини — Юпітера. Таким чином число відомих нам місяців, що кружляють довкола цієї велитенської планети зросло до 11, тоді, як мешканці Землі мусять задовольнятися тільки одним.

З природи і життя.

МИГДАЛКИ І ЗДОРОВЛЯ.

Важну ролю для здоровля людини мають т. зв. мигдалки, симетричні посокові (лімфатичні) залози, величини мигдала, що лежать на межі устної ямини та горла. Вони збудовані з тканки спеціяльно богатої в білі тільця крови, а на своїй поверхні мають багато фалдів, якими затримують бактерії, що дістаються з повітрям чи поживою до горла. Подібні гістри знаходяться також у стінах кишок, так що в той спосіб природа немов би розставила їх наче поліціянтів у всіх тих місцях, де організм стрінеться з зовнішнім світом (повітрям чи поживою). З тої то причини англійський лікар Літерт називає навіть ті грудки лімфатичної тканки, що знаходяться вздовж повітряних і кормових проводів людини (ніс, рот, горло, кишки, — горлянка, дишиця, бронхи, легені), зовнішніми лімфатичними масами. Ці грудки лімфатичної тканки мають для людини, як каже згаданий лікар, велике значіння, бо вони затримують хороботворчі бактерії і недопускають до зараження організму. За цим промовляє явище, що підчас недуг з простуди або при всяких кишкових недугах ці лімфатичні грудки значно побільшуються через драження їх бактеріями, які вони виловлюють.

З часом у тих лімфатичних грудках витворюються спеціяльні протибактерійні субстанції, що є причиною відпорности організму проти бактерійних заражень, і тому у старшому віці організм людини є більше відпорний ніж у раннім дитинстві.

УСУВАННЯ МИГДАЛКІВ.

Тому, як твердить Літерт, мигдалки і подібні лімфатичні грудки розсіяні вздовж повітряних і кормових проводів людини, є цінними оборонними органами людини, тимто не треба легкодушно усувати собі мигдалків.

Тепер усувають мигдалки у таких випадках: 1) при їх постійнім побільшенні, 2) коли вони часто побільшуються при простудах і перешкаджають у віддиханні через ніс (головно т. зв. третій мигдалок у дітей, що лежить в горлі при задніх носових отворах, 3) при частих ангінах (запалення мигдалків і горла) і 4) при їх побільшеннях у випадках затяжного катару носа чи затяжного запалення середнього вуха.

Згаданий англійський дослідник цієї справи противиться, щоб усувати мигдалки у випадках їх побільшення, бо воно свідчить тільки про те, що у них проходить процес творення відпорностевих протибактерійних субстанцій, а це тільки пожиточне для людського здоровля і тим самим не дає причини до усування мигдалків.

У всіх інших випадках, коли тепер усувають мигдалки слід шукати причини недуги в сусідніх органах, що дають побільшення і запалення мигдалків; найчастіше така причина лежить у затяжних катарах носа чи його бічних ям, що лежать у сусідніх кістках і звязані з носом. У тих випадках від вилікуваної недуги носа уступає запалення і побільшення мигдалків.

Зате цілком інакше виглядає ця справа при рівночаснім схорінню мигдалків і нирок та ревматичних недугах, головно при ревматизмі суглобів. У тих випадках вже є підозріння, що мигдалки замість стати джерелом, де витворюються відпорностеві субстанції, піддались отруйному впливові бактерій і стали причиною самозатроєння організму дорогою крови, яка ними перепливає. Тоді природно, треба їх усунути.

Свої цікаві твердження згаданий англійський лікар підтримує статистикою коло 2000 недужих зі змінами мигдалків. Він подає, що з 1828 недужих, яких йому прислали до операції усунути мигдалки удалось йому у 1184 випадках вилічити хворі мигдалки без операції лікуванням сусідніх органів, що були причиною схорінь мигдалків. Б. Г-ий.

Найновіші відкриття.

Підводний хребет

Багато вчених географів думає, що колись істнувала територіяльна сполука поміж Азією і Північною Америкою. Це мали б потверджувати також острови Алевти при березі Америки. Тепер ця теорія найшла потвердження у вислідах помірів глибини моря, які перепровадив один американський корабель. При цьому ствердили, що поміж останнім островом з групи Алевтів Аніту і Командорськими островами, що лежать при совітськім березі Азії, перебігає у глибині 90—1800 м. підводний гірський хребет, перерваний тільки в одному місці глибоким проваллям. По обох сторонах того підводного хребта, що лучить Азію з північною Америкою глибина Тихого Океану 3—4000 м.

Найвищий водопад.

Американський летун Д. Енґле відкрив недавно найвищий водопад світа. Він знаходиться в середнеамериканській державі Венесуелі у віддалі 120 км. від бразилійської границі і 400 км. від міста Болівар. Новововідкритий водопад має головокружну висоту 1800 м. Дотепер найвищими водопадами на світі вважали водопади Вікторії на ріці Замбезі (100 м. вис.) і водопад Гаршпранг у Швеції.

Апарат, що дає безпеку лету.

Один американський винахідник опатентував цікавий прилад, що показує летунові найточнішу його висоту над поземом терену, над яким летить, а не висоту над поземом моря, як це вказували дотепер уживані апарати. Апарат послуговується радіовими хвилями ріжної частоти. Він висилає в напрямі землі радіову хвилю і відбирає спеціяльними приладами її відбитку від поверхні землі, чи від сусідніх гір і т. п. Згадана метода подібна до давно відомої методи сондування глибини моря відгуком.

Новий металевий стоп.

Анґлійським промисловцям вдалося добути новий стоп металів, що складається майже виключно з міді з незначним додатком срібла і хрому. Згаданий стоп, названий „купальой" є твердіший від сталі і визначається високим провідництвом електричности. Через те матиме широкий вжиток у техніці.

Мешканці деяких країн у найновіших списах.

Списи населення поодиноких країв дуже цікаві, бо показують зміни у житті мешканців даної країни. У 1936. і 1937. р. у ріжних державах нашої землі перепровадили списи населення, що дали цікаві висліди.

Північна Ірляндія (Ульстер) мала на основі спису з 28. II. 1937 1,279.753 мешканців, з того столиця краю Бельфаст мала 438.112 мешканців.

Єгипет замешкує на основі спису з 26. і 27. II. 1937 15,904.525 постійних мешканців і 40.000 кочівних бедуїнів. У головних містах краю мешкало: Каїро — 1,307.422, Александрія — 682.101. У часі від 1927. р. до 1937. р. населення Єгипту зросло на півтора мільйона.

Лівія, пустинна країна на північнім побережжі Африки, мала на основі спису з дня 21. IV. 1937 888.401 мешканців, з чого 115.537 європейців, головно італійців і 772.999 тубільців-арабів.

Краї англійського протекторату в пол. Африці: **край Басуту** мав у 1937. р. 560.992 мешканців на просторі 30.343 кв. км., з чого 1.458 білих. **Край Бечуанів** 265.756 на просторі 712.260 кв. км., білих 1.899; **край Свансі** на просторі 17.365 кв. км. — 155.530 людей, з чого 2.935 білих. Згадані краї мають тепер влучити до Пол.-Африканської Унії.

В Австралії в червні 1937. р. перевели спис чорношкірих тубильців, що вимирають. Чистокровних тубильців живе там ще 16.846, з чого 6.579 живе в дикому стані у спеціяльних резерватах.

Острови Фіджі на Тихому Океані мали на основі спису населення з 1936. р. 198.000 мешк., з того 4.028 европейців. Англійський Гондурас мав у 1936. р. 56.0711 мешканців.

ІДЕАЛ НОРМАЛЬНОГО, ЗДОРОВОГО ЖИТТЯ.

В університеті Гарварда (Зл. Д. П. А.) переводять дуже цікаві досліди над тим, як виглядає життя правильної під кожним оглядом, нормальної та здорової людини. Досліди над спеціяльно вибраними студентами переводить вісім визначних американських спеціялістів з медицини, суспільної психольоґії, психіятрії, фізіольоґії, антропольоґії та гігієни. Досліди триватимуть пять літ. Дослідники звертають головну увагу на особовість і конституцію даної особи, її унаслідженні прикмети, шкільне життя та родинно-особисті умови. Повні висліди тих обсервацій будуть відомі по пяти роках і дадуть вірний образ життя сьогоднішньої звичайної нормальної людини.

—o—

НАЙГЛИБШИЙ ОТВІР У ЗЕМЛІ.

Одна з нафтових фірм у Каліфорнії вивертіла в короткім часі 285 днів отвір у землі глибокий на 4.673 м. шукаючи за новими зложжями нафти. Температура на дні того отвору була 130° С. На наших землях найглибший отвір вивверчений у землі знаходиться в Орові коло Борислава (2.274 м.).

Найглибшою копальнею світа є тепер шиб одного металевого товариства в Пол. Африці, де робітники працюють на глибині 2.600 м.

МОЛОКО І ВІТАМІНИ.

Наукові досліди виказали, що соняшні промені падаючи на молоко зменшують у ньому видатно кількість вітаміни Ц. Тому лікарі поручають переховувати молоко в темряві або у темних пляшках. Щоб зменшити кількість бактерій у свіжо-видоєнім молоці запропонував данський молочар додавати вуглевий квас до начинь з молоком у кількости 50 гр. на ведро.

НОВІ МІСЯЦІ ЮПІТЕРА.

Американський астроном С. Нікольсон відкрив у липні м. р. на фотографічних знимках, виконаних при помочі 2.5 м. рефлектора два нові місяці, що кружляють довкола найбільшої планети нашої соняшної родини — Юпітера. Таким чином число відомих нам місяців, що кружляють довкола цієї велитенської планети зросло до 11, тоді, як мешканці Землі мусять задовольнятися тільки одним.

ЩОБ ЕСПАНІЯ НЕ ДІСТАЛАСЯ ПІД ВЛАДУ КОМУНІСТІВ

МАДРИД УПАДЕ БЕЗ ПРОЛИВУ КРОВИ.

БУРҐОС. ПАТ. В урядових колах є переконання, що Мадрид займуть без проливу крови. Та все-ж ген. Франко не занехав усіх засобів обережности. Довкола Мадриду відбувається тепер концентрація могутньої армії; від початку війни національне командування не мало ще такої великої армії на одному місці. Ґен. Франко — як здогадуються у журналістичних колах — має надію, що велика перевага зібраних сил дозволить закінчити війну з найменшими втратами приневолюючи мадридський уряд до капітуляції.

Про настрої, які панують у національній Еспанії, свідчить факт, що ґен. Франко іменував уже посадника і членів міської ради Мадриду.

МАДРИД ЗАЙМУТЬ ТАК, ЯК БАРСЕЛЬОНУ.

ОВІЄДО. ПАТ. Радіостація „Фаляни" в Овіедо надала у вівторок вечором таку заяву, що є висловом думки національних кіл: **Національна Еспанія не думає вести переговорів із тими, що не репрезентують народу. Миром, який можна прийняти, є тільки один „мир без умовин". Мадрид займуть так, як Барсельону: збройною силою.**

ҐЕН. МІЯХА ВИСЛАВ ПАРЛЯМЕНТАРЯ ДО ҐЕН. ФРАНКА.

РИМ. ПАТ. Агенція Стефані повідомляє з Перпініян, що згідно з чутками, які там кружляють, ген. Міяха вислав у вівторок пополудні полк. Казадо в характері парляментаря на територію національної Еспанії, щоб перевести переговори, які довелиб до припинення війни та до передачі території, що ще досі незанята національним військом.

ЩЕ ОДНА КОМУНІСТИЧНА ЗАТІЯ.

БУРҐОС. ПАТ. Заскочені останніми ходами Ради Народньої Оборони й уряду ґен. Міяхи комуністи намагалися у вівторок над ранком зробити розпучливий переворот. Та новому урядові все-ж удалося утримати владу у своїх руках, про що полк. Казадо повідомив громадянство через радіо. Він закликав вояків, щоб вони підтримували Комітет народньої оборони, який єдиний охоронить країну перед владою терористичної тиранії, що залишилася у спадщині по Неґріні.

Крім полк. Казада промовляли через радіо Бестейро і полк. Чіпріяно Мора. Бестейро закликаючи вояків та людність підтримати Комітет оборони м. ін. сказав: Нар. рада знаходиться на свому становищі в Мадриді. Невідомо де знаходиться уряд, який утік, і його премієр Неґрін. Народня рада хоче перешкодити тому, щоб республіканська Еспанія не дісталася під владу комуністів, що тиранізують людність. Боротьба почалася. Єдиною леґальною владою еспанської республики є Комітет народньої оборони.

ВТІКАЧІ З ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

БУРҐОС. ПАТ. Протикомуністичні тенденції Ради Народньої Оборони зазначуються щораз виразніше. Всі поважніші комуністичні провідники в Мадриді втікли або арештовані. Одночасно до Альжиру і до Франції починають прибувати втікачі з червоної Еспанії. До Орану прибуло у вівторок 6 кораблів з 200 утікачами. В цьому числі було 50 старшин з Картахени.

НЕ ХОЧЕМО ДАЛЬШОГО ПРОЛИВУ КРОВИ.

БУРҐОС. ПАТ. У вівторок пополудні промовляв через радіо ґен. Міяха, який заявив, що Рада Народньої Оборони готова закінчити війну у чесний для обох сторін спосіб. Не хочемо — казав ґен. Міяха — дальшого непотрібного проливу крови. Хочемо дати вам мир.

РОЗСТРІЛЮВАТИ НА МІСЦІ КОМУНІСТІВ.

РИМ. ПАТ. Агенція Стефані повідомляє з Бурґос, що в Мадриді вибухли поважні сутички між комуністами і прихильниками Ради Народньої Оборони. У всіх дільницях міста чути було у вівторок від год. 8-ої рано артилерійську стрілянину і десь коло 11-ої год. крісові вистріли. Над столицею літали літаки уряду. Ґен. Міяха закликав людність до співпраці з військом уряду і наказав розстрілювати на місці всіх комуністів, яких хтонебудь стріне на вулиці.

НЕҐРІНА І ЙОГО МІНІСТРІВ МАЛИ АРЕШТУВАТИ.

ТУЛЮЗА. ПАТ. Один з пасажирів двох літаків, що прилетіли з Еспанії до Тулюзи розказує, що події розвинулися однаково в Мадриді, Валенсії і Картахені. Раді Народньої Оборони йшло про те, щоб не допустити до виїзду Неґріна і його міністрів, яких мали арештувати і поставити перед військовий суд. Але серед метушні, не вважаючи на заборону старту, чотирьом літакам удалося втекти. Пятий літак притримали. Так Неґрін і кількох його міністрів утікли за кордон.

НЕ ПРИЙМАЮТЬ ЕСПАНСЬКИХ УТІКАЧІВ.

ЛЬОНДОН. ПАТ. Повідомляють із Альжиру, що до Мерес ель Кебір прибуло 7 еспанських урядових кораблів з 300 пасажирами, серед яких є багато старшин. Залоги сподіються, що альжирська влада дозволить кораблям закотвичитися у пристані. Влада Орану відмовилася прийняти кораблі і пасажирів.

ДЕ ПОДІВСЯ НЕҐРІН?

ПАРИЖ. ПАТ. З двірця Австерліц, на якому Неґрін висів, він переїхав на ліонський двірець, звідки виїхав у невідомому напрямі. Дель Вайо не приїхав разом з Неґріном до Парижа, але залишився ще в Тулюзі.

Перемога Ґандія.

РАДЖКОТ. ПАТ. Ґанді прийняв запросини віцекороля і як тільки дозволить на це стан його здоровля він виїде до Ню Дельгі. Магатма ще дуже ослаблений, але йому не загрожує вже ніяка небезпека. Та ще не можна йому покидати ліжка, при якому без перерви сидять лікарі.

Володар Раджкоту погодився поробити устроєві зміни у своїй державі допускаючи людність до участи в управі державою. Подробиці тієї реформи мають обговорити в Ню Дельгі підчас побуту там Ґандія.

——o——

ІТАЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР У НІМЕЧЧИНІ.

МІНХЕН. ПАТ. Італійський міністр хліборобства Россоні приїхав у вівторок до Мінхена на запросини міністра прохарчування Райху Дарре. Міністр Россоні огляне в Німеччині зразкові господарства і заведення до перетворів у Баварії та відбуде низку розмов у справі господарської співпраці Німеччини й Італії в ділянці хліборобства.

——o——

ПОВСТАННЯ КУРДІВ.

КАЇРО. ПАТ. З Бейруту повідомляють, що серед курдів на турецько-сирійській границі вибухло повстання. В часі бою між сирійським військом та повстанцями впало багато вбитих. Повстанцям удалося перервати телефонічну сполуку між Джебель у країні курдів і Алеппом.

——o——

ПОХОРОН ПАТРІЯРХА КРІСТІ.

Похорон померлого румунського премієра патріярха Крісті, відбудеться в неділю або понеділок у Букарешті. Тіло патріярха мають привезти поїздом у пятницю цього тижня. Похорон відбудеться на кошт держави.

——o——

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

ТОКІО. ПАТ. Коло 30 японських літаків у боєвому ладі заатакувало Єнан у провінції Шенсі, бомбардуючи китайські військові обєкти, м. ін. школу кадетів. Ескадра з 20 літаків бомбардувала місто Нінгсія, столицю провінції Нінгсія.

Неспокійна границя

Аґенція Домеї повідомляє, що за минулий рік трапилося на совітсько-манджурській границі 166 інцидентів. У 158 випадках японська влада офіційно та формально склала протест совітській владі. Совіти відповіли заледви на 51 протестів. Ані одного з минулорічних інцидентів не полагоджено на задоволення обох сторін. Тільки у двох випадках було частинне виправдання. Щодо 156 справ, які торкаються пограничних інцидентів, ще досі йдуть переговори.

У самому тільки місяці січні ц. р. трапилося понад 20 нових інцидентів на границі. Це здебільша нелеґальний перехід границі, обстріл прикордонної сторожі, але були й випадки схоплення, перешкоди у річній плаві і т. д.

Засідання президії УНО.

ХУСТ. КУП. У вівторок 7. ц. м. відбулося засідання президії УНО, яка заняла становище до останніх подій.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА ПРО ДИМІСІЮ МІН. РЕВАЯ.

Чеська преса пише, що німецькі часописи живо обговорюють димісію мін. Ревая та подають життєпис нового міністра Ст. Клочурка.

ДЕЛІМІТАЦІЙНА КОМІСІЯ СКІНЧИЛА СВОЮ ПРАЦЮ В БУДАПЕШТІ.

ХУСТ. КУП. Чесько-словацько-українська та мадярська делімітаційна комісія скінчила свою працю над визначуванням нового кордону між чехо-словацько-українською федерацією та Мадярщиною в понеділок 6. ц. м. Комісія устійнила остаточно кордон на відтинку від Дунаю у Братиславі аж по ріку Уж. На основі підписаного протоколу обох комісій до Мадярщини відійде 20 сіл від Словаччини. У звязку з тим політичні кола підкреслюють, що вже кордони остаточно вирішені і Німеччина та Італія не згодяться на створення спільного польсько-мадярського кордону.

——o——

Сойм і сенат.

У СОЙМОВІЙ ВІЙСЬКОВІЙ КОМІСІЇ.

Соймова військова комісія на свому засіданні у вівторок під проводом ґен. Скотчинського та у приявности представника міністерства військових справ після реферату пос. Гловацького ухвалила урядовий законопроект про обовязок відступати потрібні звірята, вози, механічні вози та ровери для цілей оборони держави.

——o——

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Пленарне засідання сойму відбудеться в середу 8-го березня.

——o——

ДЕБАТА НАД БУДЖЕТОВИМ ПРЕЛІМІНАРЕМ У СЕНАТІ.

В найблищчий четвер на засіданні сенату почнеться дебата над прелімінарем бюджету. Дискусія закінчиться у пятницю 17-го ц. м.

——o——

По широкому світі.

Японський парлямент ухвалив бюджет на найближчий рік у загальній сумі 3 міліярдів 694 міліонів єн.

У Брюсселі вмер бельґійський міністр без теки Михайло Левль. Він був міністром фінансів у кабінеті де Броквіля ще перед війною.

Французька атлянтійська ескадра вийшла у вівторок рано з Бресту на вправи, що тривати муть до 17-го березня. Ескадра складається з дивізіону кружляків, фльотилі торпедовців та ескадри підводних човнів.

Данський наслідник престолу князь Фрідрих із дружиною княжною Імридою виїде з Ню ... Льондон до Злучених Держав, де в Ню ... 2-го травня ц. р. візьме участь у відкритті данського павільону на світовій виставі. В часі його побуту у Злучених Державах князь відвідає президента Рузвельта.

Поліційна влада в Білгороді ... добре зорґанізовану банду пачкарів, що ... лися вивезти за кордон суму коло 40 ... долярів.

Нюйорська поліція викрила банду фальшівників, складену з 6-ти мужчин і 2 жінок, ... фальшувала 5 і 10-долярові банкноти.

У висліді розмов між генеральним комісаріятом Польщі і сенатом Данціґу створено ... ну комісію, що має привернути ... вини праці у данціґській політехніці.

Марш. Петен виїде в понеділок до ... де його зараз прийме ген. Франко.

Новоіменований румунський премієр ... ністрів Арманд Каліне скý склав присягу ... короля Карла.

ВИМАГАЮТЬ ВІД Д-РА МАРТЕНСА, ЩОБ УСТУПИВ.

БРЮССЕЛЬ. ПАТ. В політичних ... Брюсселі кружляють чутки, що б. ... ціялістичний посадник Антверпії, ... і б. премієр ... сідник палати послів і б. премієр ... роблять відповідальність ... літичні противники ... номінацію д-ра Мартенса, мають ... д-ра Мартенса, щоб рішився уступити ... мандської Академії Медицини. Це ... атмосферу виборчої кампанії.

НОВИНКИ

9
БЕРЕЗЕНЬ.

ЧЕТВЕР

От. ст. 24. лютого 1939.
1 і 2 знайдення голови Ів. Хрестит.
Лат. Францішки діви.
Сонце: схід — 5.52, захід — 17.10.
Місяць: схід — 22.50, захід — 8.00.

Завтра: 10. березня. Пятниця.
От. ст. 25. лютого 1939.
Тарасія св.
Лат. 40 мучеників.
Сонце: схід — 5.49, захід — 17.20.
Місяць: схід — 0.00, захід — 8.35.

—o—

— МАГАЗИН БІЛЛЯ І ПОСТЕЛІ МИХАЙЛА ПРОЦЯ, ЛЬВІВ — РИНОК 14 поручає: КОВДРИ, МАТРАЦИ, готові подушки з піря, простирала, пошевки і всяке найвибагливіше жіноче і мужеське білля. — Ціни дуже низькі — товар першорядний. 442 —30

— Повне видання творів Лесі Українки в 10-и томах в передплаті 35 зол. Замовлення в ратах по зол. 5 або за готівку зол. 30 просимо надсилати на адресу В-ва „Українська Книгоспілка", Львів, вул. Оборони Львова ч. 14. Вже вийшов з друку IV. том. 434 —?

— З якнайкращих шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік осную. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1200 178-0

— В Українському Лікарському Товаристві чергові товариські сходини відбудуться в суботу 11. березня ц. р. в год. 9. увечір у малій салі Музичного Товариства ім. Лисенка, вул. Шашкевича 5, III. пов. Вступ для членів і впроваджених ними гостей. 519

— Кари на священика. Пишуть нам: Староство в Зборові в останньому часі наложило на о. Романа Ганаса, пароха Зборова такі кари: 20 зол. за те, що престіл був удекорований національним прапором, 10 зол. за улаштування забави (якої до речі ніколи не було) і 30 зол. як голову „Просвіти" за те, що публика по скінченому концерті дня 11. XII. 1938 р. заспівала гимн „Ще не вмерла".

— Помер визначний український учений. Совітська преса повідомляє, що 25. м. м. помер у Харкові визначний український фізіольоґ та ендокринольоґ і професор харківського університету О. Я. Данилевський, який до останніх днів життя проявляв наукову й педаґоґічну діяльність.

— Вибили шиби в англійськім консуляті у Львові. Польська преса приносить вістку, що перед двома днями, якісь невідомі справники вибили вночі дві шиби в англійськім консуляті у Львові, при вул. Коральницькій.

— За намагане звільнення Бандери. Апеляційний суд у Познані розглядав присуд познанського окружного суду у справі члена ОУН Кусся, якого засудили на 8 літ вязниці за спробу звільнити Степана Бандеру з вязниці. Апеляційний суд затвердив присуд окружного суду.

— Уневажнюють самостійні виборчі листи. Виборча акція в коломийському повіті відбувається серед дуже важких умовин. Громадські виборчі комісії уневажнили й відкинули досі майже у всіх громадах зголошені українські самостійні листи кандидатів, зате прийняли всі компромісові листи. Покривджені виборці вносять протест.

— Львівська хроніка. Невідомий напасник вирвав убора пополудні Евдокії Кулич на площі Бернардинській торбинку з 3.20 зол. і втік кинувши відтак торбинку без грошей. — У ресторані при вул. Ямаській 12 застрілився вистрілом із револьвера вояк одного з львівських полків. Військова влада веде слідство. — До Загального шпиталю привезли магістратського урядовця Кондора Зимаєвського, який затроївся газом, через необережність.

— Вкинули бомбу до помешкання д-ра Макуха у Зборові. Пишуть нам: В ночі з 5. III. невідомий злочинець кинув крізь вікно бомбу до канцелярії д-ра Макуха, адвоката в Зборові. Бомба ушкодила стіни і меблі. В сусідній кімнаті спали п-во Макухи і двоє малих дітей. Ця подія зробила величезне враження на всіх мешканців Зборова без огляду на їх народність. Злочинця (-ів) досі не викрили.

— Д-р Богдан Гнатевич вийшов на волю. Із вязниці в Серадзі вийшов на волю б. старшина УГА д-р Богдан Гнатевич, який відбув у вязниці кару 2 літ і 6 місяців. Д-р Гнатевич, хоч стомлений побутом у вязниці, вийшов із неї здоровий на тілі й сильний на душі.

— Бють вікна в Самборі. Минулого тижня якісь люди вибили вікна в будинку „Рідної Школи" в Самборі та по вставленні нових шиб, чергової ночі вибили вікна вдруге. Нічию з 27. на 28. лютого вибили вікна в будинку „Української Бесіди", де мають приміщення крім „Української Бесіди" ще й канцелярія „Просвіти", філія „Союзу Українок" та інші. Тої самої ночі вибили шиби в домі проф. Шумного.

— Поліцай застрілив конокрада. Передучора поліцай придержав у Сокалі конокрада М. Збожного, за яким поліція шукала. В дорозі до комісаріяту Збожний вийняв ніж і кинувся на поліцая, який стрілив до Збожного й поклав його трупом на місці.

— Збудують ще один новий костел. У Стрию відбулося засідання комітету будови костела в Корчині. У проводі комітету став стрийський староста Стефаніцький. Костел вибудують коштом 50 тисяч золотих. Новий костел стане, як подає „Всхуд", на терені, який від довшого часу домагався охорони перед винародовленням.

— Краєва хроніка. Михайло Яворський з Жиравки біля Заліщик убив Юлію Миронюкову, яка зліцитувала його майно. — У Мушкатівці, пов. Борщів, Омелян Жмуд застрілив Омеляна Смака. — С. Падулка пяний застрілив, на одній з вулиць Ярослава, Івана Щурка.

— Згоріла у Варшаві кавярня. В понеділок згоріла у Варшаві до тла популярна кавярня „Крізь дірку від ключа". Пожежа вибухла імовірно коло півночі, одначе її запримітили щойно над ранком. Найцікавіше, що хлопець, який спав в одягальні тієї кавярні збудився теж щойно над ранком, коли від жару почали тріскати з гуком електричні лямпи. Хлопець вискочив з ліжка та почав будити мешканців дому. Хвилину пізніше завалилася стеля над ліжком, на якому він спав. Негайно приїхала пожежна сторожа, але вогонь, який досі через недостачу повітря слабо горів, вибух із подвійною силою. Середина кавярні, в якій було багато легкопального матеріялу згоріла до тла, тріс теж шкляний дах кавярні. Полумя сягало до 2-го поверха й викликало паніку серед мешканців. По двох годинах пожежу з важким трудом удалося погасити. Шкоди спричинені пожежею величезні, згоріло до тла внутрішне уладження, два фортепіяни, дорогі образи, декорації кабарету „Хур-Пюр". Шкоди нараховують на суму 100.000 зол. Кавярня була обезпечена аж у двох обезпеченевих товариствах. Підчас пожежі сильно попарився один пожежник.

— Інтереси дотепних обманців. Варшавські „сині птахи" барон Марій Келєкранц і Йосиф Кавпе видали шумні проспекти для часопису, що мав небавом появитися під назвою „жертви свастики" та почали збирати платні згори оголошення й жертви на „пресовий фонд" нового видавництва. Очевидно найбільше платників знайшли вони серед заможних жидівських купців, які повплачували навіть більші суми як зачет на оголошення. Шумно рекламований часопис не появився зовсім, зате барон і його спільник рішили видати однодnівку „Громадянство". І знову багато фірм платило за оголошення, які ніколи не появилися. Колиж дотепні обманці вичерпали вже всі можливости в торговельнім світі, перекинулися на терен багатих землевласників. Тому вони знову рішилися видавати „Річник годівельника" „великої енциклопедії для торговлі і кінного спорту". Барон підшукав ще спільнико-приятельку Станиславу Малиновську та втягнув до „інтересу" приятельку Кавпе, Емілію Скальську. Обманці розіслали проспекти з підписом аристократичного видавця, почалися телефонічні розмови, буцімто визначних осіб. Таким чином дотепна спілка вспіла зібрати 40 тисяч золотих від землевласників, власників стаєнь і т. д. По важких трудах виїхали видавці зі своїми приятельками до Закопаного на заслужений відпочинок. Одначе перешкодила їм у відпочинку поліція, яка на донос деяких пошкодованих і посадила всіх на безплатний відпочинок до вязниці.

— Зловили чеського диверсанта. Минулої пятниці вечором у Петвалді арештували на чесько-польському кордоні чеського громадянина Роберта Урбанка з Бартовиць, фриштадського повіту. При арештованому знайшли два револьвери, 40 набоїв і один гранат. Чеського диверсанта віддали відповідній владі.

Спорт.

ЧИ КАРПАТСЬКА УКРАЇНА ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ В ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРИЩАХ?

Спортові кола Карпатської України виявляють помітне зацікавлення справою участи в Олімпійських Ігрищах, які відбудуться в 1940 р. у Гельсінках. Преса Карпатської України обмірковує цю справу на своїх шпальтах підкреслюючи, що Карпатська Україна має серед своєї молоді знаменитий змаговий матеріял, який лиш треба відповідно використати. Щоб це використання людського матеріялу якслід перевести, до цього слід створити, як пише карпатоукраїнська преса, „Спортово-лікарську Комісію" та „Український Олімпійський Комітет". Обі ці установи вибрали б найкращих спортовців до „передолімпійської дружини", з якої відтак створено б „Першу Українську Олімпійську Дружину". Олімпійська дружина перейшла б відтак відповідну заправу в таборі під опікою тренерів і лікарів. Українські спортовці могли б зайняти незлі місця в легкоатлетиці та в лещетарстві, в якому маємо кількох добрих змагунів.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІҐА.

Братислава. Братислава — Шл. Острава 3:2 (1:0).
Прага. Славія — Вікторія Жіжков 6:4 (3:2).
Лібень. Пльзень — Лібень 3:1 (1:0).
Наход. Жіденіце — Наход 3:1 (3:1).
Пардубиці. Спарта — Пардубіце 3:2 (2:1).
Кладно. Кладно — Батя Злін 2:2.

У табелі далі веде Спарта перед Славією. Два останні місця займають Вікторія і Лібень.

Листування Редакції.

Вп. Г. Косарчин: Цією справою ми займатись не можемо і поки що нічого порадити не можемо.

Тим, що питали про українську філятелістичну газету: Адреса місячника „Український Філятеліст" (виходить уже 15 літ) така: — Wien XVIII. Gersthoferstrasse 138/8.

Театри.

Великий Театр.

Середа 8. III. год. 7.30 „День без брехні".

Четвер 9. III. год. 7.30 веч. „Пташник з Тиролю" оперетка.

Пятниця 10. III. год. 7.30 веч. „Пташник з Тиролю".

Театр Ріжнородностей.

Середа 8. III., четвер 9. III., пятниця 10. III. і субота 11. III. Виступи театру „Варшавський Цирулик" у ревії „Хтось із нас збожеволів".

Український Театр ім. І. Котляревського.

ПІДГАЙЦІ:
8. III. Цариця Груаії.
9. III. Пригода в Черчі.

КІНА.

АМПІР: „Украдене життя" з Єлисаветою Берґнер.
АПОЛЬО: „Королева леду" (Соня Геніе).
АТЛЯНТИК: „Геройська стежа" та „ФІС".
БАЙКА: „Буревій" та додатки.
БАЛТИК: „Марко Польо".
ВАНДА: „Панна з посте-рестанте", „Ворожа ескадра".
ҐРАЖИНА: „Остання бригада".
ЕВРОПА: „Заза".
КАСІНО: „Трьох приятелів".
КОПЕРНИК: „Ґібральтар".
МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері".
МЕТРО: „В огні стрілен", „Мій пан муж".
МІРАЖ: „Індійська гробниця".
МУЗА: „Царівна Снігурка".
ПАКС: „У путах розвідки", „Втеча до щастя".
ПАЛЯС: „Оуеа" (Лкорета Йонґ, Аннабеля, Тирон Павер).

НОВИНКИ

9 БЕРЕЗЕНЬ.

ЧЕТВЕР

От. ст. 24. лютого 1939.
1 і 2 знайдення голови Ів. Хрестит.
Лат. Францішки діви.
Сонце: схід — 5.52, захід — 17.19.
Місяць: схід — 22.50, захід — 8.00.

Завтра: 10. березня. Пятниця.
От. ст. 25. лютого 1939
Тараса еп.
Лат. 40 мучеників.
Сонце: схід — 5.49, захід — 17.20.
Місяць: схід — 0.00, захід — 8.35.

—o—

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові товариські сходини відбудуться в суботу 11. березня ц. р. в год. 9. увечір у малій салі Музичного Товариства ім. Лисенка, вул. Шашкевича 5, III. пов. Вступ для членів і впроваджених ними гостей. 519

— **Кари на священика.** Пишуть нам: Староство в Зборові в останньому часі наложило на о. Романа Ганаса, пароха Зборова такі кари: 20 зол. за те, що престіл був удекорований національним прапором, 10 зол. за уладження забави (якої до речі ніколи не було) і 30 зол. як голову „Просвіти“ за те, що публика по скінченому концерті дня 11. XII. 1938 р. заспівала гимн „Ще не вмерла“.

— **Помер визначний український учений.** Совітська преса повідомляє, що 25. м. м. помер у Харкові визначний український фізіольоґ та ендокринольоґ і професор харківського університету О. Я. Данилевський, який до останніх днів життя проявляв наукову й педаґоґічну діяльність.

— **Вибили шиби в англійськім консуляті у Львові.** Польська преса приносить вістку, що перед двома днями, якісь невідомі справники вибили вночі дві шиби в англійськім консуляті у Львові, при вул. Коральницькій.

— **За намагане звільнення Бандери.** Апеляційний суд у Познані розглядав присуд познанського окружного суду у справі члена ОУН Куспіся, якого засудили на 8 літ вязниці за спробу увільнити Степана Бандеру з вязниці. Апеляційний суд затвердив присуд окружного суду.

— **Уневажнюють самостійні виборчі листи.** Виборча акція в коломийському повіті відбувається серед дуже важких умовин. Громадські виборчі комісії уневажнили й відкинули досі майже у всіх громадах зголошені українські самостійні листи кандидатів, зате прийняли всі компромісові листи. Покривджені виборці вносять протест.

— **Львівська хроніка.** Невідомий напасник вирвав учора пополудні Евдокії Кулич на площі Вексляреькій торбинку з 3.20 зол. і втік кинувши відтак торбинку без грошей. — У ресторані при вул. Яківській 12 застрілився вистрілом із револьверу вояк одного з львівських полків. Військова влада веде слідство. — До Загального шпиталю привезли маґістратського урядовця Казимира Збишевського, який затруївся газом мабуть через необережність.

— **Вкинули бомбу до помешкання д-ра Макуха у Зборові.** Пишуть нам: В ночі з 5. III. невідомий злочинець кинув крізь вікно бомбу до канцелярії д-ра Макуха, адвоката в Зборові. Бомба ушкодила стіни і меблі. В сусідній кімнаті спали п-во Макухи і двоє малих дітей. Ця подія зробила величезне враження на всіх мешканців Зборова без огляду на їх народність. Злочинця (-ів) досі не викрили.

— **Д-р Богдан Гнатевич вийшов на волю.** Із вязниці в Серадзі вийшов на волю б. старшина УГА д-р Богдан Гнатевич, який відбув у вязниці кару 2 літ і 6 місяців. Д-р Гнатевич, хоч стомлений побутом у вязниці, вийшов із неї здоровий на тілі й сильний на душі.

— **Бють вікна в Самборі.** Минулого тижня якісь люди вибили вікна в будинку „Рідної Школи“ в Самборі та по вставленні нових шиб, чергової ночі вибили вікна вдруге. Ніччю з 27. на 28. лютого вибили вікна в будинку „Української Бесіди“, де мають приміщення крім „Української Бесіди“ ще й канцелярія „Просвіти“, філія „Союзу Українок“ та інші. Тої самої ночі вибили шиби в домі проф. Шумного.

— **Поліцай застрілив конокрада.** Передучора поліцай придержав у Сокалі конокрада М. Збожного, за яким поліція шукала. В дорозі до комісаріяту Збожний вийняв ніж і кинувся на поліцая, який стрілив до Збожного й поклав його трупом на місці.

— **Збудують ще один новий костел.** У Стрию відбулося засідання комітету будови костела в Корчині. У проводі комітету став стрийський староста Стефаніцький. Костел вибудують коштом 50 тисяч золотих. Новий костел стане, як подає „Всхуд“, на терені, який від довшого часу домагався охорони перед винародовленням.

— **Краева хроніка.** Михайло Яворський з Жиравки біля Заліщик убив Юлію Миронюкову, яка зліцитувала його майно. — У Мушкатівці, пов. Борщів, Омелян Жмуд застрілив Омеляна Смака. — С. Падулка пяний застрілив, на одній з вулиць Ярослава, Івана Щурка.

— **Згоріла у Варшаві каварня.** В понеділок згоріла у Варшаві до тла популярна каварня „Крізь дірку від ключа“. Пожежа вибухла імовірно коло півночі, одначе її запримітили щойно над ранком. Найцікавіше, що хлопець, який спав в одягальні тієї каварні збудився теж щойно над ранком, коли від жару почали тріскати з гуком електричні лямпи. Хлопець вискочив з ліжка та почав будити мешканців дому. Хвилину пізніше завалилася стеля над ліжком, на якому він спав. Негайно приїхала пожежна сторожа, але вогонь, який досі через недостачу повітря слабо горів, вибух із подвійною силою. Середина каварні, в якій було багато легкопального матеріялу згоріла до тла, тріс теж шкляний дах каварні. Полумя сягало до 2-го поверха й викликало паніку серед мешканців. По двох годинах пожежу з важким трудом удалося погасити. Шкоди спричинені пожежою величезні, згоріло до тла внутрішнє уладження, два фортепіяни, дорогі образи, декорації кабарету „Хур-Пюр“. Шкоди нараховують на суму 100.000 зол. Каварня була обезпечена аж у двох обезпеченевих товариствах. Підчас пожежі сильно попарився один пожежник.

— **Інтереси дотепних обманців.** Варшавські „сині птахи“ барон Марій Келескранц і Йосиф Кавпе видали шумні проспекти для часопису, що мав небавом появитися під назвою „жертви свастики“ та почали збирати платні зґори оголошення й жертви на „пресовий фонд“ нового видавництва. Очевидно найбільше платників знайшли вони серед заможних жидівських купців, які повплачували навіть більші суми як зачет на оголошення. Шумно рекламований часопис не появився зовсім, зате барон і його спільник рішили видати одноднівку „Громадянство“. І знову багато фірм платило за оголошення, які ніколи не появилися. Коли ж дотепні обманці вичерпали вже всі можливости в торговельнім світі, перекинулися на терен багатих землевласників. Тому вони знову рішилися видавати „Річник годівельника“ „великої енциклопедії для торговлі і кінного спорту“. Барон підшукав ще спільницю-приятельку Станиславу Малиновську та втягнув до „інтересу“ приятельку Кавпе, Емілію Скальську. Обманці розіслали проспекти з підписом аристократичного видавця, почалися телефонічні розмови, буцімто визначних осіб. Таким чином дотепна спілка зуміла зібрати 40 тисяч золотих від землевласників, власників стаєнь і т. д. По важких трудах виїхали видавці зі своїми приятельками до Закопаного на заслужений відпочинок. Одначе перешкодила їм у відпочинку поліція, яка на донос деяких пошкодованих і посадила всіх на безплатний відпочинок до вязниці.

— **Зловили чеського диверсанта.** Минулої пятниці вечором у Петвалді арештували на чесько-польському кордоні чеського громадянина Роберта Урбанка з Бартовиць, фриштадського повіту. При арештованому знайшли два револьвери, 40 набоїв і один ґранат. Чеського диверсанта віддали відповідній владі.

Спорт.

ЧИ КАРПАТСЬКА УКРАЇНА ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ В ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРИЩАХ?

Спортові кола Карпатської України виявляють помітне зацікавлення справою участи в Олімпійських Ігрищах, які відбудуться в 1940 р. у Гельсінках. Преса Карпатської України обмірковує цю справу на своїх шпальтах підкреслюючи, що Карпатська Україна має серед своєї молоді знаменитий змаговий матеріял, який лиш треба відповідно використати. Щоб це використання людського матеріялу якслід перевести, до цього слід створити, як пише карпатоукраїнська преса, „Спортово-лікарську Комісію“ та „Український Олімпійський Комітет“. Обі ці установи вибрали б найкращих спортовців до „передолімпійської дружини“, а якої відтак створено б „Першу Українську Олімпійську Дружину“. Олімпійська дружина перейшла б відтак відповідну заправу в таборі під опікою тренерів і лікарів. Українські спортовці могли б зайняти гарні місця в легкоатлетиці та в лещетарстві, в якому маємо кількох добрих змагунів.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА

Братислава. Братислава — Шл. Острава 3:2 (1:0).
Прага. Славія — Вікторія Жіжков 6:4 (3:2).
Лібень. Пльзень — Лібень 3:1 (1:0).
Наход. Жіденіце — Наход 3:1 (3:1).
Пардубиці. Спарта — Пардубіце 3:2 (2:1).
Кладно. Кладно — Батя Злін 2:2.

У табелі далі веде Спарта перед Славією. Два останні місця займають Вікторія і Лібень.

Листування Редакції.

Вп. Г. Косарчин: Цією справою ми займатись не можемо і поки що нічого порадити не можемо.

Тим, що питали про українську філятелістичну газету: Адреса місячника „Український Філятеліст“ (виходить уже 15 літ) така: — Wien XVIII, Gersthoferstrasse 138/8.

Театри.

Великий Театр.
Середа 8. III. год. 7.30 „День без брехні“.
Четвер 9. III. год. 7.30 веч. „Пташник з Тиролю“ оперетка.
Пятниця 10. III. год. 7.30 веч. „Пташник з Тиролю“.

Театр Рівнородностей.
Середа 8. III., четвер 9. III., пятниця 10. III. і субота 11. III. Виступи театру „Варшавський Цирулик“ у ревії „Хтось із нас збожеволів“.

Український Театр ім. І. Котляревського.
ПІДГАЙЦІ:
8. III. Цариця Грузії.
9. III. Пригода в Черчі.

КІНА.

АМПІР: „Украдене життя“ з Єлисаветою Берґнер.
АПОЛЬО: „Королева леду“ (Соня Гені).
АТЛЯНТИК: „Геройська стежа“ та „ФІС“.
БАЙКА: „Буревій“ та додатки.
БАЛТИК: „Марко Польо“.
ВАНДА: „Панна з посте-рестанте“, „Ворожа ескадра“.
ГРАЖИНА: „Остання бригада“.
ЕВРОПА: „Заза“.
КАСИНО: „Трьох приятелів“.
КОПЕРНИК: „Ґібральтар“.
МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері“.
МЕТРО: „В огні стрілець“, „Мій пан муж“.
МІРАЖ: „Індійська гробниця“.
МУЗА: „Царівна Снігурка“.
ПАКС: „У путах розвідки“, „Втеча до щастя“.
ПАЛЯС: „Сүез“ (Люоретта Йонґ, Анна Белла, Тирон Павер).

РАЙ: „Під фальшивим обвинуваченням".
РІЯЛЬТО: „Присуд життя".
РОКСІ: „Серце моє належить до Тебе" — Веніямино Джілі.
СВІТ: „Володар Каліфорнії" (Люїс Тренкер) і колірові додатки.
СВЯТОВИД: „Розалія", „Проступник".
СТИЛЕВЕ: „Конфлікт" і ревія.
ТОН: „Циганка", „Поллю".
УТІХА: „Правда перемагає" і ревія.
ХИМЕРА: „Синій лис" із Зарою Леандер.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(Марійський Майдан)
„Абісинія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 9. березня 1939.

7.00 Ранішній деяник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для вселюдних шкіл: Лекція малого Шопена, 11.25 Пісеньки у вик. Галлі Курчі та Вен. Джілі, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка технікв з молодю, 15.15 Клопоти та ради: Лист із Парижа, 15.30 Орх., 16.20 У хлібороба, авд. для ліцеальної молоді, 16.40 Форт. твори на 4 руки, 17.15 Авд., 17.20 З чого будемо брати енергію за сто літ, 17.30 „Горчицький" авд. у вик. хору, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Заввагн перед засівом, Комунікати Хліборобського Т-ва, Популярна музика (балалайка), 18.30 Поважна і легка музика, гутірка, 19.00 Розр. музика, орх., спів, форт., 20.40 Веч. деяник, сніговий комунікат, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Твори Венявського, скрипка, 21.35 Означення морального добра, літер. нарис, 21.50 Спорт, 21.55 Репортаж львівських підливарень дзеркал, 22.20 Нові видання про Львів, 22.35 Літер. вечір От. Василевського, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Пятниця, 10. березня 1939

7.00 Ранішній деяник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: „На чому можемо заощаджувати", ради, вістки, музика з пл., 11.00 Для шкіл: „Нечитка" авд. для старших дітей, 11.25 Китиці на оперетові теми, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Інформаційна Газетка в українській мові, **14.10 Пісні у виконанні Софії Гаврищук (мецосопран); у програмі: Степовий, Людкевич, Лисенко, Мусоргський, Січинський,** 14.30 Фрагмент із повісти А. Дигасінського, 14.45 Ліга охорони повітря, 14.55 Біржа, 15.00 По широкому світі, авд. для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий деяник, 16.06 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Концерт солістів: орґани, віол., 17.20 Доми тишини та спокою, хор сліпих дітей, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Р. Штравс: „Кавалір Срібної Рожі", пл. з поясненнями, 18.30 Театр Уяви: „Батько", 19.00 Музика Ів. Штравса з фільму „Великий вальс", орх., тенор, обой, 20.40 Веч. деяник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Хор, 21.15 Симф. концерт, 22.30 Книжка та знання: Географія, 22.45 Музика з пл., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 9. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.50, 16.00, 19.00, 22.15 Вістки в українській мові.** БЕРЛІН 15.00 Оперетові мельодії, 17.00 Форт., 20.10 Танк. музика. БУДАПЕШТ 19.45 Циг. музика, 20.50 Концерт із муз. академії, ВІДЕНЬ 18.50 Квінтет ес-дур Бетовена, 19.20 **Вістки в українській мові,** 20.00 Спів, форт., ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.00 Нар. пісні, 13.15 Легка музика, 15.40 Гутірка про Швецію, 18.30 Соната а-дур Франк-а на скр. і форт., 20.40 Розр. музика, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 Скрипка, ПРАГА 15.15 Танки Двожака, 18.25 Військ. орх., 21.10 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, фрагм., ПАРІ ПТТ 18.45 Арфа, 20.30 Пісні, РАДІО ПАРІ 20.00 Легка музика, 21.15 Пісні без слів Мендельсона, 21.30 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 „Федра" оп. Піцетія, СОФІЯ 18.30 Розр. музика, 19.00 Спів. 19.30 Орх. концерт, 22.00 Танк. музика.

Пятниця, 10. березня 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА **7.20, 12.50, 16.00, 19.00. 22.15 Вістки в українській мові,** БЕРЛІН 21.10 Розр. музика, ВЕРОМІНСТЕР 20.00 „Ріголето" оп. Вердія, БУДАПЕШТ 17.10 Шубертові пісні, 22.30 Циг. музика. ВІДЕНЬ 15.30 Скрипка, форт., **19.20 Вістки в українській мові** 20.0 Концерт фільгармонії, 22.30 Розр. музика, ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 22.30 Квартет оп. 14. Бетовена, КЕЛЬН 21.00 „Цирульник із Багдаду" оп. Корнеліюса, КОПЕНГАГЕН 21.00 „Орфей і Евридика" оп. Глюка, МІЛЯНО 17.00 Форт., баритон. ПРАГА 18.25, 19.10 Розр. музика, 19.25 Нар. пісні, 20.25 Увертура Двожака, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 19.15 Спів, 21.30 Театр Уяви: Маленька Доріт, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Симф. концерт, СОФІЯ 18.15 Популярна музика, 19.00 Скрипка, 19.30 „Турандот" оп. Пучінія, ФЛЬОРЕНЦІЯ 20.30 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера.

Радіокутик.

ПРОТИДЕРЖАВНІ АВДИЦІЇ В СССР.

По совітській Росії знов розійшлася чутка про протидержавні авдиції, що спрямовані проти існуючого режиму. Вже в літі минулого року ці емісії викликали порушення в урядових совітських колах. Тепер ця тайна радіостація веде завзяту систематичну боротьбу проти уряду Сталіна. Вона повідомляє, що ділає від „Союзу Визволення Росії". Метою тих емісій є в першу чергу виявити тайну діяльність ГПУ.

ЧЕСЬКО - СЛОВАЦЬКІ КОРОТКОХВИЛЬНИКИ.

До перевороту у м. р. мала Чехо-Словаччина 200 зареєстрованих коротко-хвильників. У часі мобілізації відібрано всім аматорам дозволи на короткохвильні радіостанції. Тепер відкликано цей заказ, та відновили видавати дозволи і до 15-го ц. м. мусіли всі короткохвильники знову зареєструватися.

РАДІО У СУДЕТАХ.

Від 1-го січня н. р. засяг німецького радія розширився також і на Судети. Оплату за користання з радія у Судетах установлено на 1.20 рм. місячно.

ПАМЯТНИК МАРКОНІЯ У РИМІ.

На Міжнародній Виставі у Римі буде можна оглядати прекрасний памятник у честь Марконія. Його виконав Артур Дац. Він матиме форму великої піраміди, на стінах якої різьби зображать епізоди Марконія та його вклив із життя дитинства.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 7. березня 1939.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.		3.45
1. кг. масла бочков. та експ.	зол.	3.50
1 л. молока	сот.	17—18
1 кг. яєць	зол.	1.—

Тенденція вдержана на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Секції Книговодів при „СУПРУГА" у Львові відбудуться в неділю 12. березня 1939 року в домівці Товариства „СУПРУГА" у Львові, вул. Сикстуська 8, II. пов. зі звичайним порядком нарад. Початок Зборів в год. 11. передполуднем без огляду на кількість приявних. — **Виділ Секції Книговодів „СУПРУГА".** 524

КУПНО — ПРОДАЖ

ВИКЛЮЧНА продажа дикт і форнірів, дикт сухоклеєних „Ойкос" — фабрика М. Гамлер і Син — Львів, ул. Джерельна ч. 3. — Тел. 271-14. 427 5 | 17

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ І КУХНЯ з бальконом у віллі при вул. Запольської ч. 10 біля Личаківського парку — до винайму. 514 2—3

ДО ВИНАЙМУ. Покій, кухня і лазничка, комфорт. Хлаповського 4 (за манастирем Василіянок). 523 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

МАШИНІСТА (-СТКУ) з одночасним знанням стенографії приймемо зараз на постійну працю. Зголошення в Адміністр. „Діла" до год. 2-ої зрання або листовно. 1-3

РІЖНІ

ВЛАСНИКІВ реальностей у Львові (приватні особи й установи) просимо, щоби у власному інтересі подали негайно переписним листом свою адресу та місцеположення реальности. Союз Українських Власників Реальностей у Львові, Ринок 10, II. п. 515 2-3

ПЕЧАТКИ, монограми, **ТАБЛИЦІ,** виконує найдешевіше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 3. 2816 29-0

ПАРОХІЯ Вікторів (почта Галич) негайно до заміни з особою за відповідну у своїй Єпархії. 522 1-1

ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення друге.

АКЦ. СПІЛКА ДЛЯ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОМИСЛУ перше Іван Левинський у Львові,

подає до відома акціонарям, що **XVII. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ** відбудуться 24. березня 1939 року в год. 17. в конференційній салі Кооперативного Банку „Дністер" вул. Руська 20 з таким денним порядком: 1. Звідомлення Управи і предложення рахункового замкнення за 1938 р.; 2. Звідомлення Надзірної Ради з висліду провірки звідомлення Управи, білянсу та рахунку зисків і втрат за операційний рік 1938; 3. Прийняття і затвердження звідомлення, білянсу і рахунку зисків і втрат та уділення Управі і Надзірній Раді абсолюторії. 4. Ухвала щодо покриття страт; 5. Вибір членів Надзірної Ради на місце уступаючих; 6. Вільні внесення. — Хто має 10 акцій, має право одного голосу в Загальних Зборах. В цілі виконання права голосування, треба акції, що дають право голосування зложити найпізніше на 8 днів перед Загальними Зборами в ліквідатурі Кооперативного Банку „Дністер" у Львові, вул. Руська 20.

Львів, дня 7. березня 1939 року.

УПРАВА:

Інж. Колтунюк Роман, Інж. Пиндус Б...

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo", Lwów Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo", Lwów, Ruska ...
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Руська ...